

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2014-10-29 Nr. 4R-

DĖL TEISMŲ REFORMOS KONCEPCIJĄ ĮGYVENDINANČIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Teisėjų taryba 2013 m. rugpjūčio 30 d. posėdyje bendru sutarimu pritarė teismų reformą įgyvendinamųjų teisės aktų projektams ir pateikė juos Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui bei Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija įvertinusi Teisėjų tarybos pateiktus teisės aktų projektus nurodė, jog dėl ministerijos rašte (pridedamas) nurodytų abejonių sukėlusią koncepciją įgyvendinančio teisinio reguliavimo nuostatų turėtų apsispręsti Teisėjų taryba, teikiame Teisėjų tarybai Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktų pastabų ir siūlymų vertinimo projektą.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktų pastabų ir siūlymų teismų reformos koncepciją įgyvendinantiems teisės aktų projektams vertinimo projektas, 6 lapai;
2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos raštas, 13 lapų;
3. Įstatymų projektų, minimų Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos rašte, lyginamieji variantai, 18 lapų.

Direktorė

Reda Molienė

TEISINGUMO MINISTERIJOS PASTABŲ BEI SIŪLYMŲ TEISMŲ REFORMOS KONCEPCIJĄ ĮGYVENDINANTIEMS TEISĖS AKTŲ PROJEKTAMS VERTINIMAS

Pastabos Nr.	Pastabos turinys	Vertinimas
Dėl teisės aktų projektais siekiamų tikslų ir uždavinių.		
1.1	Abejojama tuo, jog projektais nebus įgyvendintas tikslas sudaryti geresnės galimybės teisėjų specializacijai	<p>Pastebėtina, kad sisteminiu vertinimu bei siekiu užtikrinti efektyvią teismų veiklą pagrįstas projektais siūlomų įtvirtinti nuostatų ir galiojančio reguliavimo taikymas sudarys prielaidas aptariamam tikslui pasiekti.</p> <p>Pirma, viena iš prielaidų geresniam teisėjų specializacijų panaudojimui - sustambintuose teismuose gautų bylų, pagal galiojančius įstatymus spręstinių rašytinio proceso tvarka, centralizuotas skirstymas atsižvelgiant į teisėjų specializaciją.</p> <p>Antra, skirstant bylas teisėjams turės būti atsižvelgiama į visumą įstatyme šiam skirstymui nustatymų reikalavimų, tame tarpe užtikrinant efektyvaus teisingumo vykdymo interesus vertinama bylos specifiška (teisėjų specializacija, bylos sudėtingumas), proceso dalyvių interesai (teisingumas, atstumas nuo gyvenamosios vietos) galimybės kuo operatyviau išnagrinėti bylą (darbo krūvio tolygumas) ir pan.</p> <p>Atsižvelgiant į išreikštas abejones, siūlytina tobulinti Teismų įstatymo projekte siūlomą 36 straipsnio 11 dalies redakciją ir ją šią dalį išdėstyti taip:</p> <p>„11. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės turi užtikrinti, kad bylos teisėjams būtų paskirstomos ir teisėjų kolegijos būtų sudaromos atsižvelgiant į teisėjų specializaciją, darbo krūvio tolygumą, bylų sudėtingumą, teisėjų kolegijų sudėties rotaciją, tos pačios sudėties teisėjų kolegijos maksimalią veiklos trukmę, įstatymuose numatytus draudimus teisėjui nagrinėti konkrečią bylą, teisėjo ar teisėjų kolegijos sudėties pakeitimą, teisėjų nušalinimo ar nusišalinimo aplinkybes, laikinojo nedarbingumo, atostogų ar komandiruotės atvejus, o iš teismo rūmų sudarytame teisme - ir į nustatant teismo rūmus, kurių teisėjas nagrinės bylą, <i>mutatis mutandis</i> taikytinas įstatymuose įtvirtintas teritorinio teisingumo taisyklės. Jei teismas yra sudarytas iš teismo rūmų, bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės taip pat turi užtikrinti, kad bylos būtų skiriamos teismo rūmų, kurie nustatomi <i>mutatis mutandis</i> taikant įstatymuose įtvirtintas teritorinio teisingumo taisyklės, teisėjui (teisėjams), išskyrus atvejus kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitiems teismo rūmams priskirto teisėjo (teisėjų).</p>
1.2.	Abejojama tuo, kad suvienodinant teisėjų ir teismų darbuotojų	<p>Kaip ir nurodyta pastabų teikėjų cituojamose konstitucinės doktrinos nuostatose, neabejotina, jog teismai privalo užtikrinti teisingumo vykdymo kokybę – teisingų sprendimų priėmimą. Tačiau paminėtina, kad konstitucinėje doktrinoje taip pat ne kartą yra pažymėta, jog šios prievolės vykdymo užtikrinimui būtina sudaryti</p>

	darbo krūvį bei sąlygas bus didinama bylų nagrinėjimo kokybė	<p>reikiamas prielaidas apimančias tam būtinų finansinių, žmogiškųjų, organizacinių prielaidų skyrimą. Manytina, kad didelių krūvių atskiruose teismuose problemos sprendimas yra viena iš organizacinių prielaidų kokybiškesniam teismų darbui jau vien dėl to, kad esant dideliame, darbo įstatymuose nustatytas garantijų neatitinkančiomis sąlygomis reikalaujančiam darbo krūviui, didėja teisėjų bei teismų darbuotojų klaidų tikimybė, mažėja darbo teismuose motyvacija. Tai tiesiogiai atsiliepia sprendimų kokybei (aiškumui, pagrįstumui, teisėtumui ir kt.), kas mažina proceso dalyvių pasitikėjimą teismais, didina aukštesnėse instancijose naikinamų bei keičiamų sprendimų skaičių. Būtent pastarieji rodikliai ir galėtų tapti teismų darbo kokybės pokyčių vertinimo kriterijais.</p> <p>Vertinant pastabų teikėjų siūlymus dėl kitų galimų priemonių skirtų suvienodinti teismų darbo krūvius, pastebėtina, jog atskirų nurodytų siūlymų įgyvendinimas neleis kompleksiskai, iš esmės spręsti esminių darbo krūvio netolygumą lemiančių problemų. Kita vertus, pažymėtina, jog siūlomos priemonės yra numatytos pateiktuose įstatymų projektuose (teisėjų įgaliojimų teritorijos praplėtimas, galimybė perduoti rašytinio proceso tvarka nagrinėtinas bylas mažesnį krūvį turintiems teismams) arba yra įgyvendinamos (teisėjų, teisėjų padėjėjų etatų perskirstymas).</p>
1.3	<p>Teigiama, kad įstatymo projektų įgyvendinimas gali apsunkinti teismų prieinamumą asmenims.</p> <p>Akcentuojama, jog nėra aiškių kriterijų, kuriais remiantis bylos bus perduodamos iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams.</p>	<p>Pažymėtina, kad jau šiuo metu Teismų įstatymo 34 straipsnyje nustatyta, kad bylų paskirstymo teisėjams pagal jame nurodytus kriterijus taisyklės nustato Teisėjų taryba, taigi ir priėmus įstatymų projektus juose nurodyti kriterijai bus detalizuoti Teisėjų tarybos.</p> <p>Atsižvelgiant į pastabą, siūlytina tobulinti Teismų įstatymo projekte siūlomą 36 straipsnio 11 dalies redakciją (žr. 1.1. pastabos vertinimą)</p>
Dėl Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto ir susijusių kitų teisės aktų projektų nuostatų.		
2.1.	Dėl Teismų įstatymo projekte siūlomoje 36 straipsnio 11 dalies redakcijoje nurodytos bylų paskirstymo taisyklės neapibrėžtumo	Atsižvelgiant į pastabą, siūlytina tobulinti Teismų įstatymo projekte siūlomą 36 straipsnio 11 dalies redakciją (žr. 1.1. pastabos vertinimą)
2.2.	Dėl kompetencijos spręsti dėl teisėjų priskyrimo teismo rūmams ir perkėlimo į	Atsižvelgiant į pateiktus argumentus bei akcentuojant, kad svarbiausi reformos tikslai bus įgyvendinami užtikrinant centralizuotą bylų skirstymą sustambintuose teismuose, siūlytina tobulinti įstatymo projektus įtvirtinant, kad teisėjo priskyrimo teismo rūmams klausimus sprendžia Respublikos Prezidentas nustatydamas

	kitus teismo rūmus priskyrimo teismų pirmininkams priskyrimo pagrįstumo	teismą, kurio teisėju skiriamas teisėjas. Teisėjo perkėlimo į kitus teismo rūmus klausimai spręstini tapačia tvarka, kuri šiuo metu nustatyta teisėjų perkėlimo į kitą teismą atveju.
2.3	Dėl galimybės bylas nagrinėti kitose patalpose	<p>Kaip pažymi patys pastabų teikėjai, jau šiuo metu įstatymai numato teismų galimybę tam tikrais atvejais nagrinėti bylas ne teismo patalpose. Įstatymų projektais siūloma praplėsti tokias galimybes.</p> <p>Pastebėtina, kad bylas teismas ne teismo patalpose nagrinės tik tuo atveju, jei jos bus tinkamos teismo veiklai. Manytina, kad teismui tinkamų patalpų suteikimo klausimas galės būti sprendžiamas ir išvengiant specialiai tam skirtų investicijų.</p> <p>Pastebėtina, kad įstatymo projekte siūlomoje įtvirtinti Teismų įstatymo 101 straipsnio 10 dalyje nustatyta, jog išlaidos, susijusios su bylų nagrinėjimu kitose nei teismo, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, patalpose bus kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka, suderinta su Teisėjų taryba.</p> <p>Atsižvelgiant į pastabų teikėjų pastebėjimus, siūlytina tobulinti Teismų įstatymo projekte siūlomą 34 straipsnio 6 dalies redakciją ir ją šią dalį išdėstyti taip:</p> <p>„6. Teismo posėdžiai vyksta teismo, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, patalpose, išskyrus žodinio bylos nagrinėjimo atvejus, kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitose patalpose, konkrečiai - pagal daugumos įrodymų buvimo vietą arba proceso dalyvių ar daugumos proceso dalyvių gyvenamąją vietą ar buveinę arba pagal nekilnojamojo turto, tiesiogiai susijusio su nagrinėjama byla, buvimo vietą, arba pagal ginčijamo sprendimo priėmimo ir (arba) įvykio (veiksmo), su kuriuo tiesiogiai susijęs ginčijamas sprendimas, vietą.“</p> <p>Atsižvelgiant į šį pakeitimą keistinos tapačius teisinius santykius reguliuojančios kitų įstatymų projektų nuostatos.</p>
2.4	Dėl teismo rūmų vyresniojo teisėjo statuso neapibrėžtumo	Įvertinant pateiktas pastabas, siūlytina atsisakyti teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigybės. Manytina, kad teismo veikla teismo rūmuose pasitelkus teismo administracijos formavimo galimybes gali būti organizuojama ir nesuteikus atskirų įgalinimų vienam iš teisėjų.
2.5	Dėl Teisėjų tarybos kompetencijos nustatyti teismo buveinės vietą pagrįstumo	Atsižvelgiant į pateiktus siūlymus, siūlytina iš teismo rūmų sudaryto teismo buveinės vietą įtvirtinti įstatymu.
2.6	Dėl Teisėjų tarybos kompetencijos nustatyti teismo rūmų veiklos teritoriją pagrįstumo	Atsižvelgiant į pateiktus siūlymus bei pasiūlytą Teismų įstatymo projekte siūlomą 36 straipsnio 11 dalies redakciją, siūlytina teismo rūmų veiklos teritoriją įtvirtinti įstatymu.
2.7	Dėl poveikio finansams	Poveikis valstybės finansams nurodytas įstatymų projektų Aiškinamajame rašte, kuriame atsižvelgiant į kitų valstybių patirtį, bendrąsias veiklos sinergijos efekto poveikio galimybes, nurodomas prognozuojamas

		siūlomos teismų reformos poveikis. Akcentuotina, kad teismų sistemos išlaikymas dėl įgyvendinamos reformos papildomų išteklių nepareikalaus Išsamiai kaštų ir naudos analizei atlikimas reikalauja papildomų išteklių, kurių teismų sistema neturi.
Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 34, 62, 111, 130, 154, 220¹, 220², 258, 268, 269, 325 ir 590 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto		
3.1	Dėl galimybės bylas nagrinėti kitose patalpose	Žr. 2.3 punkte nurodytos pastabos vertinimą.
3.2	Dėl siūlymo projekte nustatytais atvejais prilyginti sprendimo paskelbimui jo perdavimą raštinei	<p>Atsižvelgiant į pastabas, siūlytina įstatymo projekte siūlomą 268 straipsnio 11 dalies redakciją ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„11. Kai sprendimo ar nutarties priėmimas ir paskelbimas yra buvo atidėtas šio Kodekso 269 straipsnyje nustatyta tvarka ir dalyvaujantys byloje asmenims neatvyko į teismo sprendimo ar nutarties paskelbimą, ir teismo vertinimu priimto sprendimo paskelbimas šio straipsnio 6, 7 ir 8 dalyse nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo ar nutarties paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusio teisėjo (teisėjų kolegijos narių) pasirašyto sprendimo pateikimas teismo, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems priskirti teisėjai ar teisėjas nagrinėja bylą, raštinei teismo nurodytą teismo sprendimo ar nutarties paskelbimo dieną. dalyvaujantiems byloje asmenims, kurie dalyvavo posėdyje, nurodytą dieną. Tokio teismo sprendimo patvirtintos kopijos per tris darbo dienas išsiunčiamos proceso šalims ir tretiesiems asmenims.“</p> <p>Kartu siekiant užtikrinti teismo galimybes efektyviai organizuoti veiklą parenkant sprendimo paskelbimo vietą, siūlytina pakeisti CPK 269 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip</p> <p>„3. Nutartyje dėl sprendimo priėmimo ir paskelbimo teismas nurodo sprendimo paskelbimo datą ir vietą.“.</p>
3.3	Dėl siūlymo apsvarstyti taisyklių, susijusių su bylų teisingumo, esant teismo rūmams, nustatymo įstatyme tikslingumą	Manytina, kad „pakeitus tai, ką reikia pakeisti“ bendrųjų teritorinio teisingumo taisyklių taikymas nustatant bylų teisingumą, esant teismo rūmams, yra pakankamai aiškus ir nereikalauja sukonkretinimo, teritorinio teisingumo taisyklių pakartojimo susiejant jas su teismo rūmų veiklos teritorijomis.
Dėl Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 34, 35, 46, 64, 68, 69, 73, 85 ir 139 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto		
4.1	Dėl papildomų procesinių teisių teisėjams suteikimo pagrįstumo.	Pastebėtina, kad jau šiuo metu tiek Administracinių bylų teisenos įstatymas, tiek ir kiti procesiniai įstatymai numato, jog teismo pirmininko paskirtiems teisėjams gali būti suteikiamos papildomos procesinės teisės (pavyzdžiui, ABTĮ 47 ¹ straipsnio 1 dalis, CPK 72 straipsnio 4 dalis). Tokių teisių

		suteikimo galimybės įtvirtinimas laikytinas viena iš prielaidų leidžiančių efektyviai organizuoti teismo darbą.
4.2	Dėl siūlymo suderinti Teismų įstatymo projekte dėstomą 34 straipsnio 3 dalies redakciją su ABTĮ	Siūlytina suderinti ABTĮ tiek su Teismų įstatymo projekte dėstomą 34 straipsnio 3 dalies redakcija, tiek su galiojančio Teismų įstatymo 34 straipsnio 2 dalimi.
4.3	Dėl ABTĮ 69 straipsnio 1 ir 2 dalių santykio neaiškumo	ABTĮ projekte dėstomoje 69 straipsnio 1 dalies redakcijoje nustatyta, kad dėl bylų sujungimo bylą posėdžiui rengiantis teisėjas arba ją nagrinėjantis teismas gali sujungti visais atvejais, išskyrus kai šio straipsnio 2 dalis nenustato kitaip. Tokia reguliavimo konstrukcija leidžia aiškiai atskirti aptariamose dalyse nurodytų subjektų kompetencijas sprendžiant bylų sujungimo klausimus.
Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 40, 59, 60, 123, 124 ir 240 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 242¹ straipsniu įstatymo projekto		
5	Siūloma įvertinti galimybę apsiriboti nuostatos leidžiančios baudžiamajame procese bylą perduoti iš teismo, kuriam ji teisminga, kitam teismui tais atvejais, kai akivaizdžiai vieno ar kito teismo krūvis yra labai didelis.	Tokios nuostatos įtvirtinimas neleis užtikrinti visų įgyvendinant teismų reformą siektinų tikslų. Tačiau, Teisingumo ministerijai nepritarus teismų reformos įgyvendinimui, siūlomos nuostatos įtvirtinimui visuose procesiniuose įstatymuose pritartina.
5.1.	Abejojama tuo ar reikia BPK 40 straipsnyje įtvirtinti struktūrinę teismų sistemą. Siūloma nurodyti kokie teismai gali būti sudaryti iš teismo rūmų.	Įvertinant tai, kad jau šiuo metu BPK 40 straipsnio 1 ir 2 dalyse smulkiai aprašoma baudžiamąsias bylas nagrinėjančių teismų struktūra, manytina, jog turi būti aptarta ir tai, jog teismai gali būti sudaryti iš teismo rūmų. Atsižvelgiant į pateiktą siūlymą, siūlytina pakeisti BPK projekte siūlomą 242¹ straipsnio redakciją ir ją išdėstyti taip: „242¹ straipsnis. Procesinių dokumentų pateikimas bylą nagrinėjančiam teismui Bylos nagrinėjimo teisme metu su byla susiję procesiniai dokumentai pateikiami teisme, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, o jei apylinkės teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą.“ Taip pat keistina BPK projekte siūloma 40 straipsnio 3 dalies redakcija (žr. poziciją išsėstytą 5.2 punkte
5.2.	Dėl projekte dėstomų 40 straipsnio 3 dalies ir	Atsižvelgiant į pateiktą siūlymą bei siūlymą nurodytą 5.1 punkte, siūlytina pakeisti BPK projekte siūlomą 40 straipsnio 3 dalies redakciją ir ją išdėstyti taip:

	242 ¹ straipsnio redakcijų derinimo	„3. Apylinkių teismai gali būti sudaryti iš teritorinių padalinių – teismo rūmų. Iš teismo rūmų sudarytam apylinkės teismui pagal šį Kodeksą pateiktini procesiniai dokumentai gali būti pateikiami bet kuriuose to teismo rūmuose, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.“
5.3.	Dėl teismo pirmininko, jo pavaduotojo ar baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko paskirto teisėjo teisės spręsti nušalinimo klausimus pagrįstumo	Manytina, kad nėra pagrindo teikti, jog tokios teisės suteikimas nėra pagrįstas. Pastebėtina, kad tokia paskirtojo teisėjo kompetencija jau šiuo metu numatyta civiliniame ir administraciniame procesuose.
5.4	Dėl projekte dėstomų 123 ir 124 straipsnių redakcijų derinimo su BPK 19 straipsniu.	Projekte dėstomų 123 ir 124 straipsnių pakeitimuose nėra įtvirtinama „teismo rūmų ikiteisminio tyrimo teisėjo sąvoka“, o yra nustatoma taisyklė skirta apibrėžti kokių teismo rūmų teisėjas sprendžia šiuose straipsniuose nurodytus klausimus.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA	
2014-02-10	1770
data	Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2014-02-10 Nr. *(1.11.) 7R-866*
į 2013-09-10 Nr. 12-3711

DĖL TEISMŲ REFORMOS KONCEPCIJĄ ĮGYVENDINANČIŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ

Teisingumo ministerija, vykdydama Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2013 m. rugsėjo 10 d. rezoliucija Nr. 12-3711, išnagrinėjo Teisėjų tarybos pateiktus teismų reformos koncepciją įgyvendinančius teisės aktų projektus (toliau – teisės aktų projektai) ir pažymi, kad šie teisės aktų projektai tobulintini, atsižvelgiant į toliau nurodytas pastabas ir pasiūlymus. Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktų projektai tobulintini iš esmės, bei į tai, kad dėl teismų reformos koncepciją įgyvendinančio teisinio reguliavimo esminių principinių nuostatų turėtų apsispręsti teisės aktų projektų rengėjas – Teisėjų taryba, grąžiname pateiktus teisės aktų projektus bei susijusius lydimuosius dokumentus ir teikiame pastabas ir pasiūlymus dėl esminių tobulintinų teisės aktų projektų nuostatų.

Dėl teisės aktų projektais siekiamų tikslų ir uždavinių.

1. Dėl teisės aktų projektų rengėjų nurodyto tikslo sudaryti geresnes galimybes teisėjų specializacijai. Teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad viena iš būtinų proceso operatyvumo ir kokybės sąlygų yra teisėjų specializacija. Teisės aktų projektų rengėjai nurodo, kad šiuo metu daugiau nei pusėje apylinkių teismų yra 3-5 teisėjų etatai, todėl teisėjų specializacija nėra įmanoma, atsižvelgiant į tai, vienas iš teisės aktų projektais keliamų uždavinių – plėsti teisėjų specializacijos galimybes. Teisės aktų projektų rengėjų nuomone, šiam tikslui pasiekti pakaktų vien esamų apylinkės teismų sujungimo į stambesnius teismus su keletu teismo rūmų.

Pastebėtina, kad teisės aktų projektuose nėra įtvirtinta papildomų nuostatų, kurios užtikrintų geresnes nei šiuo metu galiojančių įstatymų nuostatomis įtvirtintas galimybes teisėjų specializacijai. Galiojančio Teismų įstatymo 34 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad teismuose gali būti nustatyta teisėjų specializacija tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti. Teisėjų specializacijos nustatymo tvarkos aprašą ir pagrindus tvirtina Teisėjų taryba. Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalis numato, kad bylų paskirstymo teisėjams taisyklės turi užtikrinti, kad bylos teisėjams būtų paskiriamos ir teisėjų kolegijos sudaromos, be kita ko, atsižvelgiant į teisėjų specializaciją. Vis dėlto pažymėtina, kad net ir sujungus apylinkės teismus, ši nuostata nepasikeičia, t. y. pagal Lietuvos Respublikos teismų

įstatymo 14, 28, 34, 36, 41, 45, 62, 74, 80, 81, 98, 101, 103, 105, 107, 120 straipsnių, trečiojo skirsnio ir VIII skyriaus pavadinimo pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 63¹ ir 114¹ straipsniais įstatymo projektu (toliau – Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) keičiamo Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalyje nustatytas bylų teisėjams paskyrimo taisyklės, bylos teismo rūmams būtų skiriamos pirmiausia pagal galiojančias teritorinio teismo rūmų taisyklės, išskyrus atvejus, kai byla būtų ekonomiškiau ir operatyviau išnagrinėta kitiems teismo rūmams paskirto teisėjo. Taigi Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte numatoma, kad visos bylos, nepriklausomai nuo jų teisenos ar juose keliamo pažeistų teisių gynimo klausimo (t. y. civilinės ar baudžiamosios teisenos, konkretaus teisės instituto), pirmiausiai būtų skiriamos pagal teritorinį teismo rūmų priklausantiems teismo rūmams. Kadangi bylos kitiems teismo rūmams galės būti skiriamos tik esant ribotiems atvejams, o teisės aktų projektuose nėra įtvirtinta papildomų nuostatų, kurios numatytų tiesiogines galimybes teisėjų specializacijai (pavyzdžiui, kad vieniems konkretaus teismo teritorijoje esantiems teismo rūmams būtų skiriamos nagrinėti tik civilinės, o kitiems – tik baudžiamosios bylos), abejotina, ar apylinkės teismų sujungimas į teismus, turinčius po kelis teismo rūmus, bent kiek prisidėtų prie galimos teisėjų specializacijos. Pažymėtina, kad analogišką poziciją dėl to, kad teisės aktų projektais nėra sudaromos geresnės prielaidos teisėjų specializacijai, taip pat nurodė ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, kurio įvertinimui buvo pateikti teisės aktų projektai.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad situacija šiuo aspektu buvo kitokia vykdant pirmąjį teismų reformos etapą, kai buvo sujungti keli didžiuosiuose miestuose esantys apylinkės teismai. Pavyzdžiui, į vieną Vilniaus apylinkės teismą sujungus visus Vilniaus miesto ir rajono savivaldybės teritorijoje veikusius apylinkės teismus, susidarė realios galimybės teisėjų specializacijai, nes bylas LITEKO sistema skirsto visiems to teismo teisėjams bendrai (o ne konkrečių teismo rūmų teisėjams), be to, visi šie teismai veikia tose pačiose patalpose.

Kartu pažymėtina, kad teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodytam uždaviniui dėl teisėjų specializacijos pasiekti galėtų būti vertinamos ir kitos teisinio reguliavimo galimybės. Pavyzdžiui, vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 432¹ straipsnio 2 dalimi, teisingumo ministras, suderinęs su Teisėjų taryba, prireikus gali nustatyti, kad bylas pagal pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo, kurie paduodami elektroninių ryšių priemonėmis, nagrinėja vienas ar keli konkretūs apylinkės teismai, taip pat minėto tikslo galėtų būti siekiama nustatant specialias konkrečių kategorijų bylų teismo rūmų taisyklės (tokio teisinio reguliavimo pavyzdys yra Civilinio proceso kodekso 28 straipsnio nuostatos) ir kt.

2. Vienas iš aiškinamajame rašte nurodytų įstatymų projektų uždavinių yra **didinti bylų nagrinėjimo operatyvumą ir kokybę, suvienodinant teisėjų ir teismų darbuotojų darbo krūvį bei sąlygas**. Vadovaujantis Konstitucijos 109 straipsniu, Lietuvos Respublikoje teisingumą vykdo tik teismai ir jį vykdydami teismai yra nepriklausomi, o kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas (Civilinio proceso kodekso 5 straipsnio 1 dalis). Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarime pabrėžė, kad „Teisminė valdžia – viena iš valstybės valdžių, kuriai vienintelei patikėta vykdyti teisingumą. Šios funkcijos negali vykdyti jokia kita valstybės institucija ar pareigūnas. Tik savarankiška ir visavertė teisminė valdžia gali sėkmingai įgyvendinti jai patikėtą funkciją.“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2007 m. spalio 24 d. nutarime pažymėjo, kad „teismai, vykdydami teisingumą, privalo užtikrinti Konstitucijoje, įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikštos teisės įgyvendinimą, garantuoti teisės viršenybę, apsaugoti žmogaus teises ir laisves. Konstitucinė teisingumo vykdymo samprata suponuoja ir tai, kad teismai bylas turi spręsti tik griežtai laikydamiesi įstatymuose nustatytų procesinių bei kitų reikalavimų ir neperžengdami savo jurisdikcijos ribų, nevirsydamiesi kitų įgaliojimų

(Konstitucinio Teismo 2006 m. sausio 16 d. nutarimas). Iš Konstitucijos 109 straipsnio 1 dalies teismams kyla pareiga teisingai ir objektyviai išnagrinėti bylas, priimti motyvuotus ir pagrįstus sprendimus (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 15 d. nutarimas). Konstitucijoje įtvirtintas teisingumo principas, taip pat nuostata, kad teisingumą vykdo teismai, reiškia, jog konstitucinė vertybė yra ne pats sprendimo priėmimas teisme, bet būtent teismo teisingo sprendimo priėmimas.“

Taigi, suprantama, kad dėl skirtingo darbo krūvio, tenkančio skirtingiems teismams ir teisėjams, gali nukentėti bylų nagrinėjimo operatyvumas, tačiau manytina, kad teismas visais atvejais turi užtikrinti bylų nagrinėjimo kokybę. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, ir į tai, kad būtų itin sudėtinga įvertinti šio uždavinio įgyvendinimą (bylų nagrinėjimo kokybės pagerėjimą), manytina, kad visų pirma turėtų būti pasirinkti bylų nagrinėjimo kokybės vertinimo kriterijai ir pagal šiuos kriterijus įvertinta esama situacija, identifikuoti esminiai bylų nagrinėjimo kokybės trūkumai ir tai lėmusios priežastys, tuomet galėtų būti siekiama gerinti bylų nagrinėjimo kokybę ir prognozuojama bylų nagrinėjimo kokybės pagerėjimo tikimybė. Taigi siūlome teisės aktų projektų aiškinamajame rašte išsamiau pagrįsti uždavinį didinti bylų nagrinėjimo kokybę. Pažymėtina, kad analogišką poziciją dėl to, kad teisėjų ir ypač teismų darbuotojų darbo krūvio bei sąlygų suvienodinimas nelaikytinas faktoriumi, užtikrinančiu bylų nagrinėjimo kokybę, taip pat nurodė ir Mykolo Romerio universiteto Teisės fakultetas, kurio įvertinimui buvo pateikti teisės aktų projektai.

Taip pat, siekiant suvienodinti teismų darbo krūvį, galėtų būti svarstomos ir kitos priemonės – teismams priskirtų veiklos teritorijų keitimas, nenaikinant konkrečių apylinkių teismų, jau minėtos teisėjų specializacijos nustatymo priemonės. Taip pat siūlytina apsvastyti, ar panašių rezultatų nebūtų galima pasiekti suteikus teisėjams įgaliojimus nagrinėti bylas ne vieno, o kelių (ar visų) apylinkės teismų teritorijoje bei papildomas teisės aktų projektuose numatytas garantijas. Be to, svarstytina galimybė pakeisti bylų nagrinėtinų rašytinio proceso tvarka, teisingumą, ir priskirti šių bylų nagrinėjimą mažesnį darbo krūvį turintiems apylinkių teismams. Pastebėtina, kad, pakeitus rašytinio proceso tvarka nagrinėtinų bylų teisingumą, nebūtų sukeliama nepatogumai šalims, kadangi tokiu atveju byla nagrinėjama šalims fiziškai nedalyvaujant teismo posėdyje. Taip pat, kaip jau minėta, galėtų būti paskiriamas vienas ar keli teismai, kurie nagrinėtų pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo. Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 432¹ straipsnio 1 dalimi, bylose dėl teismo įsakymo išdavimo procesiniams dokumentams apdoroti teisingumo ministro nustatyta tvarka gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos, taigi, nagrinėjant pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo, asmenims palengvinamas teisės kreiptis į teismą įgyvendinimas. Taip pat teismų netolygaus darbo krūvio problema galėtų būti sprendžiama, perskirstant teisėjų ir teisėjų padėjėjų skaičių apylinkių teismuose. Pažymėtina, kad, jei netolygus darbo krūvis konkrečiuose teismuose yra ilgalaikė tendencija, nulemta teismo veiklos teritorijos, joje gyvenančių fizinių asmenų ar buveinę turinčių juridinių asmenų skaičiaus, tuomet būtų tikslinga konkrečioms teismams priskirtų veiklos teritorijų peržiūra ir keitimas, taip pat, kaip minėta, teisėjų, teisėjų padėjėjų etatų skaičiaus keitimas.

3. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte taip pat nurodytas uždavinys **palengvinti asmenų teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą**, sudarant galimybes atlikti procesinius veiksmus kuo arčiau gyvenamosios vietos. Teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad vienas iš veiksmų, paskatinusių šių projektų rengimą, yra tai, jog atskiriems teismams ir teisėjams tenkantis krūvis esmingai skiriasi, o esamas teisinis reglamentavimas nėra pakankamas tam, kad būtų tolygiai paskirstyti krūviai tarp teismų. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad byla kitiems nei pagal teritorinio teisingumo taisyklės nustatytiems apylinkės teismo rūmams galės būti skiriama tik tuo atveju, kai kituose teismo rūmuose byla bus išnagrinėta operatyviau ir ekonomiškiau (keičiamo Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalis). Su šia nuostata taip pat susijusi ir

keičiamo Teismų įstatymo 34 straipsnio 6 dalis, kurioje siūloma nustatyti, kad teismo posėdžiai vyksta teismo, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, patalpose, išskyrus žodinio bylos nagrinėjimo atvejus, kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitose patalpose. Pažymėtina, kad įstatymo projekte minimi „ekonomiškumo“ ir „operatyvumo“ kriterijai yra vertinamojo pobūdžio, abstraktūs ir lydimuosiuose dokumentuose nedetalizuoti, įstatymų projektuose nenurodoma, kad juos ketinama detalizuoti poįstatyminiuose teisės aktuose, todėl nėra aišku, kuriais konkrečiais atvejais bylos galės būti paskirtos nagrinėti kitų teismo rūmų teisėjui. Mūsų nuomone, toks aiškiai neapibrėžtas teisinis reguliavimas sudaro prielaidas ne palengvinti asmenų teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą, o gali apsunkinti asmenų teisės kreiptis į teismą įgyvendinimą, kadangi byla, net nesant aiškiai apibrėžtų kriterijų, gali būti perduota nagrinėti tokiems teismo rūmams, kurie bus sąlyginai toli nuo asmens gyvenamosios vietos. Be to, siekiant įgyvendinti teisės aktų projektais siekiamus uždavinius – sudaryti geresnes galimybes teisėjų specializacijai ir suvienodinti teisėjų ir teismų darbuotojų darbo krūvį, neišvengiamai bus apsunkinamas teismų prieinamumas asmenims.

Kartu pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime pažymėjo, kad „negali būti dirbtinai suvaržoma asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą arba nepagrįstai apsunkinamas jos įgyvendinimas“, 2004 m. gruodžio 29 d. nutarime pažymėjo, kad „Teisinis reguliavimas, įtvirtinantis asmens teisės į savo teisių ir laisvių teisminę gynybą įgyvendinimo tvarką, turi atitikti iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantį teisinio aiškumo reikalavimą. Kad asmuo iš tikrųjų galėtų įgyvendinti savo teisę kreiptis į teismą dėl savo teisių ir laisvių pažeidimo, įstatymų leidėjas privalo įstatymuose aiškiai nustatyti, kaip ir į kokią teismą asmuo gali kreiptis.“ Taigi, jei, esant pagrįstoms ir objektyvioms priežastims, vis dėlto būtų apsunkinamas teismų prieinamumas asmenims (bylos būtų nagrinėjamos toliau nuo asmens gyvenamosios vietos nei yra šiuo metu), turėtų būti bent jau nustatomi aiškūs kriterijai, kuriais vadovaujantis bylos būtų perduodamos iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams ar skiriamos kitiems nei pagal teritorinio teismoingumo taisyklės nustatytiems teismo rūmams, kad besikreipiantis į teismą asmuo turėtų galimybę žinoti, kokia tvarka ir kur jam konkrečiu atveju reikės įgyvendinti savo teisę kreiptis į teismą.

Dėl teisės aktų projektais siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir teisinio reguliavimo pasekmių.

Dėl Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto ir susijusių kitų teisės aktų projektų nuostatų.

1. Dėl bylų paskirstymo tarp teismo rūmų. Kaip jau minėta, Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad byla kitiems nei pagal teritorinio teismoingumo taisyklės nustatytiems apylinkės teismo rūmams galės būti skiriama tik tuo atveju, kai kituose teismo rūmuose byla bus išnagrinėta operatyviau ir ekonomiškiau (keičiamo Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalis). Įstatymo projekte minimi „ekonomiškumo“ ir „operatyvumo“ kriterijai yra vertinamojo pobūdžio, taigi, nėra aišku, kuriais konkrečiais atvejais bylos galės būti paskirtos nagrinėti kitų teismo rūmų teisėjui. Pastebėtina, kad vadovaujantis galiojančio Civilinio proceso kodekso 34 straipsnio 2 dalies 1 punktu, bylos perdavimas nagrinėti kitam teismui yra siejamas konkrečiai su daugumos įrodymų buvimo vieta. Pažymėtina, kad pagrindinės bylų paskirstymo taisyklės tarp teismo rūmų, atsižvelgiant į parengtus teisės aktų projektus, išlieka nepasikeitusios – bylos tarp teismo rūmų būtų skirstomos *mutatis mutandis* taikant įstatymuose įtvirtintas teritorinio teismoingumo taisyklės, taigi bylos nebūtų skirstomos visiems vieno apylinkės teismo teisėjams bendrai, jei apylinkės teismas sudarytas iš teismo rūmų. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, abejotina, ar ši teisinio reguliavimo

priemonė padės pasiekti įstatymų projektams keliamą tikslą suvienodinti krūvį tarp skirtingų teismo rūmų ir teisėjų.

2. Dėl teisėjų priskyrimo teismo rūmams ir perkėlimo į kitus teismo rūmus. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 14 ir 28 straipsnių 3 dalyse siūloma nustatyti, kad teisėjus apylinkės teismą (apygardos administracinį teismą) sudarantiems apylinkės teismo (apygardos administracinio teismo) rūmams Teisėjų tarybai pritarus priskiria apylinkės teismo (apygardos administracinio teismo) pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą.

Pažymėtina, kad viena iš priemonių, kuria siekiama suvienodinti tarp skirtingų teismų ir teisėjų esantį darbo krūvį, yra Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu siūlomame Teismų įstatymo 63¹ straipsnyje numatytas teisėjo perkėlimas į kitus teismo rūmus. Minėtame projekte nurodoma, kad teisėją į kitus teismą, kurio teisėju jis paskirtas, sudarančius teismo rūmus Teisėjų tarybai pritarus perkelia teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Teisėjas į kitus teismo rūmus gali būti perkeltas teisėjo sutikimu, o, jei nei vienas iš teismo rūmų teisėjų nesutinka būti perkeltas, perkeliamas mažiausią stažą turintis teisėjas.

Pirma, norėtume atkreipti dėmesį į tai, kad teisėjas Respublikos Prezidento dekretu paskiriamas į konkretų teismą, o ne į teismo rūmus. Atsižvelgiant į tai, laikytina, kad teisėjo darbo vieta laikomas apylinkės teismas, o ne konkretūs teismo rūmai, todėl neturėtų būti poreikio teisėjo perkelti dirbti į kitus teismo rūmus, nes jo darbo vieta (t. y. apylinkės teismas) išliktų nepasikeitusi. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, kodėl reikalingas teisėjo sutikimas, jei teismas, į kurį jis paskirtas dirbti, nepasikeičia. Kita vertus, manytina, kad, jei teisėjas Respublikos Prezidento dekretu paskiriamas į apylinkės (apygardos administracinį) teismą, lieka neaišku, kokiuose teismo rūmuose, kokioje konkrečioje vietoje teisėjas turėtų atlikti savo funkcijas, kur būtų *konkrečiai* teisėjo darbo vieta.

Pažymėtina, kad teisės aktų projektų rengėjai, Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 14 ir 28 straipsnių 3 dalyse, 63¹ straipsnyje siūlydami įtvirtinti specialias teisinio reguliavimo nuostatas dėl teisėjo paskyrimo į konkrečius teismo rūmus ir perkėlimo į kitus teismo rūmus, taip pat siūlydami nustatyti specialias socialines garantijas perkeliama teisėjams (keičiamo Teismų įstatymo 101 straipsnio 4, 10 dalys) siekia spręsti teisėjo darbo vietos konkretizavimo problemą, tačiau tokiu atveju kyla esminis klausimas, ar Teismų įstatyme siūlomas įtvirtinti teisėjo paskyrimo į konkrečius teismo rūmus ir perkėlimo į kitus teismo rūmus reglamentavimas savo turiniu nereiškia teisėjo paskyrimo į konkrečias pareigas Konstitucijos 112 straipsnio prasme. Manytina, kad siūlomas teisinis reguliavimas iš tiesų savo turiniu labai panašus į teisėjo paskyrimo į konkrečias pareigas reglamentavimą. Pažymėtina, kad, vadovaujantis Konstitucijos 112 straipsnio 4 dalimi, apylinkių, apygardų ir specializuotų teismų teisėjus ir pirmininkus skiria, jų darbo vietas keičia Respublikos Prezidentas. Vadovaujantis Teismų įstatymo 56 straipsnio 1 dalimi, apylinkės teismo teisėją iš asmenų, įrašytų pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašė, skiria Respublikos Prezidentas. Taigi abejotina, ar tai, kad Teismų įstatyme būtų reguliuojama teisėjo paskyrimo į konkrečius teismo rūmus tvarka, atitiktų Konstitucijos 112 straipsnio 4 dalies nuostatas, pagal kurias dėl atitinkamų teisėjų skyrimo ir jų darbo vietų keitimo sprendžia Respublikos Prezidentas.

Sprendžiant dėl siūlomo nustatyti teisėjo paskyrimo į konkrečius teismo rūmus ir perkėlimo į kitus teismo rūmus reglamentavimo, taip pat svarbu įvertinti, ar siūlomas reguliavimas atitinka Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją dėl teisėjų nepriklausomumo principo užtikrinimo. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1994 m. gruodžio 22 d. nutarime pažymėjo, kad „tiek teisėjų, tiek teismų nepriklausomumą užtikrina konstitucinės nuostatos. Teisėjo nepriklausomumas turi būti realiai garantuojamas, taip pat garantuojant ir teisėjo įgaliojimų trukmę“.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1999 m. gruodžio 21 d. nutarime konstatavo, kad „teisėjo ir teismų nepriklausomumas nėra savitiksliis dalykas – tai yra būtina žmogaus teisių ir laisvių apsaugos sąlyga. (...) Teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra nedalomas. Įstatymu reguliuojant teismų veiklą negalima sudaryti prielaidų paneigti Konstitucijos 5 ir kituose straipsniuose įtvirtintą Teismo, kaip savarankiškos ir visavertės valstybės valdžios, sampratą. (...) Pažymėtina, kad įstatymais nustatant teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų tvarką, t. y. reglamentuojant jų profesinės karjeros klausimus, negalima pažeisti teisėjo ir teismų nepriklausomumo principo. (...) Įstatyme nustatyta teisėjų skyrimo procedūra, kaip minėta, neturi pažeisti teisminės valdžios nepriklausomumo.“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarime konstatavo, kad „Konstitucijoje įtvirtintas teisėjo ir teismų nepriklausomumo principas reiškia, kad įstatymų leidėjui tenka pareiga nustatyti tokią visumą teisėjo ir teismų nepriklausomumą užtikrinančių garantijų, kurios užtikrintų teismo nešališkumą priimant sprendimą, neleistų kištis į teisėjo ar teismo veiklą įgyvendinant teisingumą.“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 9 d. nutarime pažymėjo, kad „Joks teisėjas vykdydamas teisingumą nėra ir negali būti pavaldus jokiai kitam teisėjui ar kurio nors teismo (*inter alia* teismo, kuriame dirba, taip pat aukštesnės grandies ar instancijos teismo) pirmininkui. (...) Konstitucijoje įtvirtinto teisėjo ir teismų nepriklausomumo principo turi būti paisoma ir įstatymais nustatant teisėjų paskyrimo, paaukštinimo (t. y. paskyrimo aukštesnės grandies teismo teisėju atleidus iš ankstesnių pareigų arba paskyrimo į vadovaujančias ar aukštesnes vadovaujančias pareigas tame pačiame teisme), perkėlimo (darbo vietos keitimo) ar atleidimo iš pareigų tvarką, reguliuojant kitus santykius, susijusius su teisėjų paskyrimu, paaukštinimu, perkėlimu ar atleidimu iš pareigų. (...) Subjektai, turintys įgaliojimus paskirti, paaukštinti, atleisti iš pareigų teisėjus, taip pat perkelti teisėjus (keisti jų darbo vietas), yra nustatyti Konstitucijoje. (...) apylinkių, apygardų ir specializuotų teismų teisėjus ir pirmininkus skiria, jų darbo vietas keičia Respublikos Prezidentas (112 straipsnio 4 dalis).“

Atsižvelgiant į nurodytas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje suformuluotas taisykles, svarstyti, ar Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto nuostatos, kad teisėjo perkėlimą į kitus teismo rūmus gali vykdyti teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą, užtikrintų teisėjo nepriklausomumo principo įgyvendinimą, taip pat, kaip minėta, abejotina, ar siūlomas teisinis reguliavimas atitiktų Konstitucijos 112 straipsnio 4 dalies nuostatas, pagal kurias dėl atitinkamų teisėjų skyrimo ir jų darbo vietų keitimo sprendžia Respublikos Prezidentas. Pažymėtina, kad Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 9 straipsniu siūlomame Teismų įstatymo 63¹ straipsnyje siekiamas nustatyti teisinis reguliavimas iš esmės skiriasi nuo galiojančio Teismų įstatymo 63 straipsnyje nustatyto reguliavimo, kadangi, vadovaujantis Teismų įstatymo 63 straipsnio nuostatomis, teisėjas perkeliamas į kitą teismą Respublikos Prezidento dekretu, be to, tam tikrais atvejais taikant 55¹ straipsnyje nustatytą atrankos tvarką. Pastebėtina, kad dėl teisėjų perkėlimo į kitus teismo rūmus tvarkos galimos įtakos teisėjų nepriklausomumui, taip pat dėl teisėjų garantijų neužtikrinimo abejones kėlė ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas, taip pat Mykolo Romerio universiteto Teisės fakultetas.

Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos teismų reorganizavimo įstatymo projekto baigiamosiose nuostatose numatyta, kad iki šio teisinio reguliavimo įsigaliojimo paskirti apylinkių teismų ir apygardos administracinių teismų teisėjai toliau dirba po reorganizavimo veikiančiame atitinkamame apylinkės arba apygardos administraciniame teisme ir laikomi priskirtais tiems teismo rūmams, kurių veiklos teritorijoje veikė teismas, į kurį jie buvo paskirti. Šie teisėjai be jų sutikimo negali būti perkelti į kitus teismo, kuriame jie dirba, rūmus. *Taigi* įstatymų projektais sukuriama skirtingos garantijos asmenims, kurie paskirti teisėjais iki šio reguliavimo įsigaliojimo, ir asmenims, paskirtiems teisėjais įsigaliojus šiam teisiniui reguliavimui. Lietuvos Respublikos

Konstitucinis Teismas jau minėtame 2006 m. gegužės 9 d. nutarime pažymėjo, kad „Vienas iš svarbių Konstitucijoje įtvirtinto teisėjo nepriklausomumo aspektų yra tai, kad visi teisėjai, vykdydami teisingumą, turi vienodą teisinį statusą tuo atžvilgiu, kad negali būti nustatomos nevienodos teisėjo nepriklausomumo vykdant teisingumą (sprendžiant bylas) savarankiškumo garantijos.“ Be to, abejotina, ar aptartos Lietuvos Respublikos teismų reorganizavimo įstatymo projekto baigiamosios nuostatos atitinka Konstitucijoje įtvirtintą lygiateisiškumo principą.

3. Dėl **galimybės bylas nagrinėti kitose patalpose**. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma keičiamo Teismų įstatymo 34 straipsnyje įtvirtinti nuostatą, kad tais atvejais, kai bus pripažinta, kad žodinis bylos nagrinėjimas kitose patalpose leis operatyviau ir ekonomiškiau išnagrinėti bylą, nebus privaloma ją nagrinėti konkretaus teismo ar teismo rūmų patalpose. Nors teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad toks reguliavimas bus patogesnis ir ekonomiškesnis bylos šalims, nes žodinis bylos nagrinėjimas vyks arčiau jų, vis dėlto pastebėtina, kad toks reguliavimas nėra pakankamai aiškus, kadangi nėra apibrėžti, detalizuoti operatyvumo ir ekonomiškumo kriterijai, be to, siūlomas teisinis reguliavimas gali sukelti įvairių sunkumų ir papildomų išlaidų. Pavyzdžiui, gali reikėti papildomų lėšų įrengti tinkamas teismo posėdžiui patalpas savivaldybėje, o tokioms patalpoms esant, teisėjui reikėtų atsižvelgti į patalpų užimtumą, sunkumų keltų ir tvarkos bei bylos dalyvių saugumo užtikrinimas nagrinėjant bylą ne teismo patalpose. Be to, svarbu detalizuoti ir tai, kurios iš šalių interesams būtų teikiamas prioritetas, sprendžiant dėl bylos nagrinėjimo operatyvumo ir ekonomiškumo bei nagrinėjant bylas ne teismo patalpose, t. y. ar būtų atsižvelgiama į ieškovo, ar į atsakovo gyvenamąją vietą, kadangi priartinant posėdžio vietą prie vienos iš šalių, teismo posėdžio vieta gali būti dar labiau nutolinama nuo kitos šalies. Taigi, operatyvumo ir ekonomiškumo kriterijai taip pat gali priklausyti ir nuo konkretaus ginčo, todėl, kaip minėta, yra svarbu šiuos kriterijus konkretizuoti.

Taip pat pastebėtina, kad teisės aktų projektuose ir lydimuosiuose dokumentuose nėra detaliai aptartas klausimas, kaip praktiškai būtų įgyvendintas teisėjo vykimas nagrinėti bylą į kitus teismo rūmus ar ne teismo rūmuose esančias patalpas. Pažymėtina, kad abejonių kelia teisės aktų projektų aiškinamojo rašto teiginiai, jog tokiu atveju, kai teisėjas vyksta nagrinėti bylą į kitus teismo rūmus, turėtų būti įforminama komandiruotė, kadangi, jei teisėjo darbo vieta laikomas teismas (ne konkretūs teismo rūmai), nepriklausomai nuo to, kuriuose teismo rūmuose jis nagrinėja bylą, teisėjas vyksta į savo darbo vietą, todėl pats turėtų būti atsakingas už nuvykimą į savo darbo vietą ir parvykimą iš jos. Kartu atkreiptinas dėmesys į Civilinio proceso kodekso 154 straipsnio nuostatą, kad, esant šiame straipsnyje nurodytoms aplinkybėms, žodinis bylos nagrinėjimas gali vykti ir ne teismo, nagrinėjančio bylą, patalpose. Svarstyтина, ar, esant tokiai galiojančiai nuostatai, dar papildomai reikalingi ir Teismų įstatymo pakeitimai. Pastebėtina, kad analogiška nuostata teisės aktų projektų rengėjų yra taip pat siūloma Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimais.

4. Teisės aktų projektais siūloma nustatyti, kad viso iš kelių teismo rūmų sudaryto teismo darbui vadovautų teismo pirmininkas ir jo pavaduotojai, o atskiruose teismo rūmuose darbą primininkui padėtų organizuoti teismo rūmų vyresnysis teisėjas, kuris atsakytų už jam teismo pirmininko pavestą organizacinę sritį ir turėtų įstatymuose numatytas papildomas teises ir pareigas.

Taigi pastebėtina, kad nors teisės aktų projektais siūloma įsteigti naują teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigybę, tačiau teisės aktų projektuose pateikiamas šios pareigybės reguliavimas yra gana fragmentiškas. Atsižvelgiant į Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 80 straipsnio 2. dalies nuostatą, kad teismo rūmų vyresniojo teisėjo papildomas procesines teises ir pareigas nustato įstatymai, siūlytume apsvarstyti galimybę patikslinti šios pareigybės teisinį reguliavimą atitinkamai pakeičiant Civilinio proceso kodekso, Administracinių bylų teisenos įstatymo ir Baudžiamojo proceso kodekso nuostatas (pavyzdžiui, aptariant teisėjų

nušalinimo, teismo rūmuose nagrinėjimų bylų sujungimo ir pan. klausimus). Papildomai pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 9 d. nutarime konstatavo, kad „Konstitucijoje įtvirtintas teisėjo nepriklausomumas suponuoja vienodą visų teisėjų teisinį statusą vykdant teisingumą: negali būti nustatomos nevienodos teisėjų nepriklausomumo vykdant teisingumą (sprendžiant bylas) savarankiškumo garantijos; joks teisėjas vykdydamas teisingumą nėra ir negali būti pavaldus jokiame kitame teisėjui arba kurio nors teismo (*inter alia* teismo, kuriame dirba, taip pat aukštesnės grandies ar instancijos teismo) pirmininkui. (...) Pagal Konstituciją visų grandžių bendrosios kompetencijos teismų, taip pat pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį įsteigtų specializuotų teismų (šiuo metu – administracinių teismų) pirmininkai neturi jokių kitų įgaliojimų, išskyrus jiems, kaip atitinkamo teismo teisėjams, turintiems vykdyti teisingumą – spręsti bylas, priskirtus įgaliojimus, taip pat jiems, kaip atitinkamų teismų – institucijų vadovams, iš Konstitucijos ir įstatymų kylančius įgaliojimus organizuoti atitinkamo teismo darbą. Iš Konstitucijoje įtvirtintos teismų institucinės sistemos, jos hierarchijos kyla *inter alia* tokie aukštesnės grandies teismų pirmininkų įgaliojimai, kaip drausminių bylų (kitų panašaus pobūdžio bylų) inicijavimas atitinkamų žemesnės grandies teismų teisėjams, šių teismų pirmininkams. Tačiau iš Konstitucijos nekeyla, kad kurio nors bendrosios kompetencijos teismo, neišskiriant nė Aukščiausiojo Teismo, ar pagal Konstitucijos 111 straipsnio 2 dalį įsteigto specializuoto teismo (šiuo metu – administracinio teismo) pirmininkas santykiuose su kitomis valstybės institucijomis, kitais valstybės pareigūnais turėtų tokius įgaliojimus, kurie lemtų kitų valstybės institucijų, jų pareigūnų priimamus sprendimus ar nuo kurių tie sprendimai iš esmės priklausytų.“ Taigi, tikslinant teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigybės reglamentavimą, turėtų būti atsižvelgiama ir į nurodytus Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimus, susijusius su teismo pirmininko (šiuo atveju panašaus lygmens teismo pareigūnas būtų teismo rūmų vyresnysis teisėjas) funkcijomis ir kitų teisėjų nepriklausomumo užtikrinimu.

5. Dėl teisės Teisėjų tarybai **nustatyti teismo buveinės vietą** suteikimo. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 14 ir 28 straipsnių 2 dalyse siūloma nustatyti, kad apylinkės teismo (apygardos administracinio teismo) rūmus, kuriuose yra teismo buveinė, nustato Teisėjų taryba. Teisės aktų projektų aiškinamajame rašte teigiama, kad teisės keisti konkretaus teismo buveinę suteikimas Teisėjų tarybai leis lanksčiau reaguoti į įtaką teismo rūmų būstinės parinkimui turinčius pokyčius (pavyzdžiui, gyventojų pokyčius atitinkamo teismo teritorijoje, patalpų būklę, žmogiškuosius resursus). Vis dėlto pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teismų reorganizavimo įstatymo projekte, taip pat Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, apygardų teismų įsteigimo, apygardų ir apylinkių teismų veiklos teritorijų nustatymo bei Lietuvos Respublikos prokuratūros reformavimo“ pavadinimo ir 6 straipsnio pakeitimo bei 7 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekte, Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte yra įvardinami konkretūs po reorganizacijos veiksiantys teismai ir jų pavadinimai (pavyzdžiui, Šiaulių apylinkės teismas, Telšių apylinkės teismas ir kt.). Nors teisės aktais nėra draudžiama keisti juridinio asmens buveinės vietą, vis dėlto svarstytina, ar galimybė Telšių apylinkės teismo buveinę nustatyti, pavyzdžiui, Mažeikiuose nebūtų klaidinanti.

6. Dėl **apylinkių teismų rūmų veiklos teritorijų** nustatymo. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 14 ir 28 straipsnių 2 dalyse siūloma nustatyti, kad apylinkės teismą (apygardos administracinį teismą) sudarančių apylinkės teismo (apygardos administracinio teismo) rūmų veiklos teritorijas nustato Teisėjų taryba. Teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad Teisėjų tarybos kompetencijos šiuo klausimu įtvirtinimas leis lanksčiau reaguoti į įtaką teismų rūmų veiklos teritorijai turinčius pokyčius. Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad jau teikiant teisės aktų projektus reikia įvertinti teismų geografinį išsidėstymą, turimas,

patalpas, asmenų ir institucijų susisiekimo galimybes, žmogiškuosius išteklius ir kitus susijusius kriterijus, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalyje numatyta, kad skirstant bylas teismo rūmai turėtų būti nustatomi *mutatis mutandis* taikant įstatymuose įtvirtintas teritorinio teisingumo taisykles, svarstytina, ar nebūtų tikslinga jau šiuo metu apsispręsti dėl apylinkės teismą (apygardos administracinį teismą) sudarančių apylinkės teismo (apygardos administracinio teismo) rūmų veiklos teritorijų ir šias teritorijas nustatyti įstatymu.

7. Pastebėtina, kad abejonių kelia teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodytas lėšų sutaupymas. Nurodoma, kad, esant dideliame savarankiškai savo veiklą organizuojančių institucijų skaičiui, neracionaliai ir neefektyviai naudojami ūkiniai, finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, o sustambintuose teismuose šie ištekliai būtų sutelkti. Kaip pavyzdys pateikiama galimybė tam tikriems asmenims (vertėjams, buhalteriams, informacinių technologijų specialistams) aptarnauti visus teismo rūmus. Vis dėlto tikėtina, kad papildomų lėšų reikalautų teisėjų vykimas į kitus teismo rūmus, posėdžių organizavimas ne teismo patalpose, LITEKO sistemos atnaujinimas, išeitinių išmokų mokėjimas darbuotojams, kurių etatai bus naikinami. Siūlytina teisės aktų projektų aiškinamajame rašte pateikti tikslesnius skaičiavimus dėl papildomo valstybės biudžeto lėšų poreikio ir dėl galimo lėšų sutaupymo. Pastebėtina, kad galimą papildomą valstybės biudžeto lėšų poreikį nurodytiems su teisės aktų projektų įgyvendinimu susijusiems klausimams spręsti taip pat pabrėžė ir Finansų ministerija, kurios įvertinimui buvo pateikti teisės aktų projektai.

Teisės aktų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad pagal esamą teisinį reguliavimą nuo 2015 m. sausio 1 d. visuose teismuose turėtų būti įsteigtos teismo kanclerių pareigybės. Taip pat nurodoma, kad, pritarus teisės aktų projektams, vietoj nuo 2015 m. sausio 1 d. reikalingų įsteigti 54 apylinkių ir apygardų administracinių teismų kanclerių pareigybių reikėtų tik 13 ir tai leistų sutaupyti apie 2,8 mln. litų kasmet. Pažymėtina, kad teismo kancleriams priskirtinas administravimo funkcijas reikės vykdyti ir teismo rūmuose, todėl, net jei teismo kanclerio pareigybės teismo rūmuose nebūtų, šių funkcijų atlikimui vis tiek reikėtų žmogiškųjų išteklių ir atitinkamai papildomų lėšų. Papildomai pastebėtina, kad, net ir nejungiant teismų, steigiant teismų kanclerių pareigybes galėtų būti taupomos ir efektyviau naudojamos biudžeto lėšos, jei, pakeitus Valstybės tarnybos įstatymo 3 priedą, teismo kanclerio pareigybei būtų nustatyti žemesnis pareigybės lygis ir kategorija pagal valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų grupes.

Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 34, 62, 111, 130, 154, 220¹, 220², 258, 268, 269, 325 ir 590 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto (toliau – Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektas).

1. Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Civilinio proceso kodekso 154 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad žodinis bylos nagrinėjimas gali vykti ir ne teismo ar teismo rūmų, kuriems priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjai) patalpose, jeigu kitoje vietoje byla bus išnagrinėta operatyviau ir ekonomiškiau. Kaip jau minėta teikiant pastabas ir pasiūlymus dėl Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto, minimi „ekonomiškumo“ ir „operatyvumo“ kriterijai yra vertinamojo pobūdžio, abstraktūs, todėl siūlytina šiuos kriterijus konkretizuoti, papildomai detalizuoti. Taip pat nėra aišku, kodėl yra netinkami šiuo metu Civilinio proceso kodekso 154 straipsnio 3 dalyje nustatyti kriterijai.

2. Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Civilinio proceso kodekso 268 straipsnio 11 dalyje ir 325 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti, kad kai, teismo vertinimu, priimtų sprendimo ar nutarties paskelbimas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo ar nutarties paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusio teisėjo (teisėjų) pasirašytų sprendimo ar nutarties pateikimas teismo (teismo rūmų) raštinei. Pripažįstant, kad teismo

sprendimo ar nutarties paskelbimas šiuo metu galiojančiame Civilinio proceso kodekse yra numatytas ne visais atvejais, vis dėlto pažymėtina, kad teismo sprendimo (nutarties) paskelbimas yra svarbi asmens teisės į apeliaciją įgyvendinimo prielaida, todėl siūlytina pačiame Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte konkretizuoti atvejus, kada teismo sprendimas (nutartis) gali būti neskelbiamas, kadangi šiuo metu siūlomas kriterijus „kai, teismo vertinimu, sprendimo ar nutarties paskelbimas yra netikslingas“ yra pernelyg abstraktus ir nesuteiktų byloje dalyvaujantiems asmenims teisinio aiškumo. Pastebėtina, kad abejones dėl teismo sprendimo (nutarties) skelbimo, kaip vienos iš efektyvaus apskundimo teisės įgyvendinimo prielaidų, atsisakymo taip pat išreiškė Mykolo Romerio universiteto Teisės fakultetas.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2006 m. rugsėjo 21 d. nutarime pažymėjo, kad „įstatymų leidėjas, siekdamas užtikrinti racionalų teismo darbo organizavimą ir atsižvelgdamas į atskirų proceso rūšių ypatumus, gali įstatymu numatyti tam tikras specialiai aptartas išimtis, kai baigiamasis teismo aktas teismo posėdžių salėje nebūtinai turi būti perskaitomas balsiai; tokiais atvejais baigiamasis teismo aktas turi būti viešai paskelbiamas kitokiu būdu. Pabrėžtina, kad įstatymu nustatant minėtas išimtis neturi būti sudaryta prielaidų pažeisti asmens teisės ir laisvės, kitas konstitucines vertybes. Žinoma, paisant konstitucinio teisės viešumo imperatyvo, priimto ir teisėjų pasirašyto baigiamojo teismo akto įžanginė ir rezoliucinė dalys negali būti viešai nepaskelbiamos perskaitant balsiai teismo posėdžių salėje (išskyrus minėtas išimtis). Dėl kitų baigiamojo teismo akto dalių perskaitymo balsiai teismo posėdžių salėje įstatymų leidėjas gali nustatyti ir kitokį teisinį reguliavimą; įvairias Konstitucijos nuostatas (*inter alia* teisės viešumo reikalavimą) labiausiai atitiktų toks teisinis reguliavimas, kad teismas kiekvienoje byloje galėtų savo nuožiūra spręsti, kuri jo baigiamojo akto dalis ar kurios dalys turi būti viešai paskelbiamos perskaitant balsiai teismo posėdžių salėje – išskyrus įžanginę ir rezoliucinę dalis, kurios visada turi būti teismo posėdžių salėje perskaitomos balsiai (išskyrus minėtas išimtis).“ Pažymėtina, kad, remiantis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalies nuostatomis, teismo sprendimas turi būti skelbiamas viešai. Vadovaujantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, teismo sprendimo viešu paskelbimu laikomas ne tik jo perskaitymas viešame posėdyje, bet ir sprendimo teksto paskelbimas teismo registre, sprendimo padarymas viešai prieinamu, kai kiekvienas asmuo gali susipažinti su sprendimo tekstu, be to, Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pažymėjęs, kad teismo sprendimo viešinimo forma pagal nacionalinę teisę turi būti vertinama, atsižvelgiant į bylos proceso ypatumus (pavyzdžiui, Europos Žmogaus Teisių Teismo 2013 m. balandžio 16 d. sprendimas *Fazliyski prieš Bulgariją*, 2006 m. rugsėjo 21 d. sprendimas *Moser prieš Austriją*, 1982 m. birželio 29 d. sprendimas byloje *Axen prieš Vokietijos Federacinę Respubliką*, 1984 m. vasario 22 d. sprendimas byloje *Sutter prieš Šveicariją*).

Papildomai pažymėtina, kad ta aplinkybė, kad byla nagrinėjama žodinio, o ne rašytinio proceso tvarka jau suponuoja tai, kad byla yra ypač svarbi šalims ar viešojo intereso požiūriu, ar teismas pripažįsta, kad žodinis bylos nagrinėjimas yra būtinas. Taigi manytina, kad tokiose bylose, kurios nagrinėjamos žodinio proceso tvarka, gali būti ypač aktualus ir teismo sprendimo (nutarties) paskelbimas teisės aktų nustatyta tvarka. Taigi tiek Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimai, tiek aptarti argumentai dar kartą pagrindžia, kad reikalinga pačiame Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte konkretizuoti ir tinkamai pagrįsti atvejus, kada teismo sprendimas (nutartis) gali būti neskelbiamas.

Analogiškos pastabos ir pasiūlymai taikytini Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 34, 35, 46, 64, 68, 69, 73, 85 ir 139 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto 8 straipsniu keičiamo Administracinių bylų teisenos įstatymo 85 straipsnio 6 dalies nuostatomis ir minėto projekto 9 straipsniu keičiamo Administracinių bylų teisenos įstatymo 139

straipsnio 6 dalies nuostatomis, taip pat Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 288, 292, 300, 302⁴ ir 302¹³ straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Administracinių teisės pažeidimų kodekso 288 straipsnio 6 daliai bei projekto 3 straipsniu keičiamo Administracinių teisės pažeidimų kodekso 300 straipsnio 4 daliai.

3. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projektu keičiamo Teismų įstatymo 36 straipsnio 11 dalyje numatyta, kad skirstant bylas teismo rūmai turėtų būti nustatomi *mutatis mutandis* taikant įstatymuose įtvirtintas teritorinio teismo rūmų taisykles. Atsižvelgiant į tai, siūlytina apsvastyti, ar nebūtų tikslinga Civilinio proceso kodekso nuostatose, skirtose teritorinio teismo rūmų reglamentavimui, tiesiogiai įtvirtinti taisykles, susijusias su bylų teismo rūmų, esant teismo rūmams, nustatymu.

Dėl Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 34, 35, 46, 64, 68, 69, 73, 85 ir 139 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas).

1. Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte numatoma suteikti tam tikras papildomas procesines teises ir pareigas teisėjams, kai teismo pirmininkas paskiria juos spręsti tam tikrus klausimus. Pavyzdžiui, „Prašymą atnaujinti terminą skundai (prašymui) paduoti išnagrinėja teismo pirmininkas, teisėjas ar teismo pirmininko ar jo paskirto teisėjo sudaryta teisėjų kolegija (...)“ (Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnis); „Tam tikrais atvejais teismo pirmininko ar jo paskirto teisėjo nutartimi gali būti sudaroma teisėjų kolegija nagrinėti ir toms byloms, kurioms numatytas vienas asmuo nagrinėjimas“ (Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnio 1 dalis) ir t. t. Tačiau pastebėtina, kad Teismų įstatymas nenumato galimybės suteikti papildomas procesines teises ir pareigas teisėjams. Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 80 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko ir teismo rūmų vyresniojo teisėjo papildomas procesines teises ir pareigas nustato įstatymai. Taip pat pastebėtina, kad Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projekte nenumatytos jokios papildomos procesinės teisės ar pareigos teismo rūmų vyresniesiems teisėjams.

2. Atsižvelgiant į Teismų įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamo Teismų įstatymo 34 straipsnio 3 dalį, numatančią, kad „jeigu teisėjas byloje yra proceso šalis, o ta byla teisinga iš teismo rūmų sudarytam teismui, kuriame jis arba jo sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat jo sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės) dirba teisėju, tokio teismo pirmininkas perduoda šią bylą nagrinėti to teismo kitiems teismo rūmams, kuriems šie asmenys nėra priskirti“, turėtų būti keičiamas ir Administracinių bylų teisenos įstatymo 70 straipsnis, numatant atvejį, kai byla perduodama nagrinėti kitiems teismo rūmams.

3. Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimo įstatymo projekto 6 straipsniu keičiamo Administracinių bylų teisenos įstatymo 69 straipsnio 1 ir 2 dalių formuluotės neaiškios – 1 dalyje kalbama apie teisme (teismuose) nagrinėjamų bylų sujungimą ir bylas sujungiančius subjektus – bylą posėdžiui rengiantį teisėją ar ją nagrinėjantį teismą, tačiau 2 dalyje vėlgi reglamentuojamas bylų, esančių skirtinguose teismuose sujungimas ir nurodoma, kad bylą sujungia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas. Siūlytina viename sakinyje nustatyti bylų sujungimo pagrindus ir iki kokio momento galimas bylų sujungimas, o atskirais sakiniais nustatyti, kokie subjektai sujungia bylas skirtingais atvejais.

Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 40, 59, 60, 123, 124 ir 240 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 242¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektas).

interesus, baudžiamoji byla gali būti perduota iš teismo, kuriam ji teisinga, kitam teismui. Manytina, kad teisingumo interesai turėtų būti suprantami kiek plačiau, t. y. aiškinant, kad teisingai išnagrinėti byla gali trukdyti per didelis teismų darbo krūvis ir pan. Tokiais atvejais būtų galima vadovautis šia išimtimi ir bylą perduoti kitam apylinkės ar apygardos teismui, vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodekso taisyklėmis. Jeigu teisingumo elementas būtų nepakankamas, svarstyti galimybę plėsti aptariamo straipsnio taikymo sritį, įrašant papildomų nuostatų, kurios leistų bylą perduoti iš teismo, kuriam ji teisinga, kitam teismui tais atvejais, kai akivaizdžiai vieno ar kito teismo krūvis yra labai didelis.

Pasirinkus dabar siūlomą modelį teismų darbo krūviui mažinti, dėl Baudžiamojo proceso kodekso projekto teikiamos tokios pastabos:

1. Abejotina, ar Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnyje apskritai reikalinga įtvirtinti struktūrinę teismų sistemą. Teismų struktūrinis skirstymas bus įtvirtintas Teismų įstatyme, tad tų pačių nuostatų kartojimas Baudžiamojo proceso kodekso 40 straipsnyje atrodo perteklinis. Kita vertus, nusprendus įtvirtinti siūlomos Baudžiamojo proceso kodekso 40 straipsnio naujos 3 dalies priimą sakinį, reikėtų numatyti, kad ne „teismai gali būti sudaryti iš teritorinių padalinių – teismo rūmų“, bet „apylinkių teismai“, kadangi teismų reforma siekiama nustatyti, kad tik apylinkės teismai gali būti sudaryti iš teritorinių padalinių – teismo rūmų. Tuo tarpu, Baudžiamojo proceso kodekso 40 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad teismai yra Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos apeliacinis teismas, apygardos teismas, apylinkės teismas. Ta pati pastaba taikytina ir Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniui.

2. Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsniu siūlomos naujos 40 straipsnio 3 dalies 2 sakinyje teigiama, kad „iš teismo rūmų sudarytam teismui pagal šį Kodeksą pateiktini procesiniai dokumentai gali būti pateikiami bet kuriuose to teismo rūmuose, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus“. Kyla klausimas, ar procesinius dokumentus šiame kontekste galima traktuoti plačiąja prasme, t. y. ar asmenų prašymai irgi turėtų būti laikomi procesiniais dokumentais. Jeigu apylinkės teismas yra suskirstytas į teismo rūmus, o bylos nagrinėjimas yra paskirtas vienuose iš tų rūmų, ar proceso dalyvis galės teikti prašymus bet kokiuose rūmuose, ar būtinai tik tuose, kuriam paskirtas bylos nagrinėjimas? Be to, abejotina, ar ši nuostata apskritai nėra perteklinė, Baudžiamojo proceso kodekse įtvirtinus 242¹ straipsnį, kuriame nurodoma, kad bylos nagrinėjimo teisme metu su byla susiję procesiniai dokumentai pateikiami teisme, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą. Vadovaujantis šia nuostata, visi procesiniai dokumentai, bylą nagrinėjant teisme, turės būti teikiami tuose teismo rūmuose, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą. Vadinasi, praktikoje nebelieka Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 1 straipsnyje minimos situacijos, kad iš teismo rūmų sudarytam teismui pagal Baudžiamojo proceso kodeksą pateiktini procesiniai dokumentai gali būti pateikiami bet kuriuose to teismo rūmuose, išskyrus Baudžiamojo proceso kodekse nustatytus atvejus.

3. Manytina, kad Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 2 ir 3 straipsniuose siūlomas reguliavimas nėra visiškai tinkamas, kiek tai susiję su paskirto teisėjo (ne teismo pirmininko, jo pavaduotojo ar Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko) galimybe patvirtinti teisėjo nusišalinimą arba nuspręsti dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimo. Manytina, kad patvirtinti nusišalinimą ar spręsti dėl nušalinimo turėtų pagal pareigas aukštesnio lygmens teisėjas. Be to, siūlytina tobulinti esamą formuluootę, aiškiai įtvirtinant, kad teisėjo nušalinimą turi patvirtinti teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas, ar to teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas (Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnis), o dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimo

Be to, siūlytina tobulinti esamą formuluotę, aiškiai įtvirtinant, kad teisėjo nušalinimą turi patvirtinti teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas, ar to teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas (Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsnis), o dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimo nusprendžia teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas (Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsnis).

4. Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 4-5 straipsniuose vartojama sąvoka „teismo rūmų ikiteisminio tyrimo teisėjas“. Atkreiptinas dėmesys, kad Baudžiamojo proceso kodekso 19 straipsnyje ikiteisminio tyrimo teisėjas apibrėžiamas kaip apylinkės teismo teisėjas (...). Tad šioje vietoje reikėtų arba pildyti Baudžiamojo proceso kodekso 19 straipsnį, arba atsisakyti Baudžiamojo proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekto 4-5 straipsniuose vartojamos sąvokos „teismo rūmų ikiteisminio tyrimo teisėjas“.

Atsižvelgiant į tai, kad visų pirma turėtų būti apsispręsta dėl esminių teisinio reguliavimo nuostatų, Teisingumo ministerija dėl teisės aktų projektų neteikia detalių redakcinio ar teisės technikos pobūdžio pastabų ir pasiūlymų.

PRIDEDAMA. 63 lapai.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Reda Gabrilavičiūtė, (8 5) 266 2931, el. p. reda.gabrilaviciute@tm.lt
 Egidija Konopliova-Budrikienė, (8 5) 266 2957, el. p. egidija.konopliova@tm.lt
 Kristina Deviatnikovaitė, (8 5) 266 2910, el. p. kristina.deviatnikovaite@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISMŲ ĮSTATYMO 14, 28, 34, 36, 41, 45, 62, 74, 80, 81, 98, 101, 103, 105, 107, 120
STRAIPSNIŲ, TREČIOJO SKIRSNIO IR VIII SKYRIAUS PAVADINIMO
PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 63¹ IR 114¹
STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2013 m.

d. Nr.

Vilnius

(Žin., 1994, Nr.46-851; 2002, Nr. 17-649; 2003, Nr. 17-700, Nr. 42-191; 2006, Nr. 60-2121; 2007, Nr. 46-1724; 2008, Nr. 81-3186, 131-5023; 2009, Nr. 54-2138; Nr. 154-6957; 2010, Nr. 157-7975; 2011, Nr. 67-3157, Nr. 85-4128, Nr. 147-6559, Nr. 150-7053; 2012, Nr. 6-181, Nr. 132-6641; 2013, Nr. 57-2839)

1 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Apylinkės teismas

1. Apylinkės teismas susideda iš šio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo (pavaduotojų), **apylinkės teismo rūmų vyresniųjų teisėjų** ir kitų teisėjų. Teismo pirmininko pavaduotojas gali būti skiriamas apylinkės teisme, kuriame yra ne mažiau kaip dešimt teisėjų. Apylinkės teisme, kuriame yra daugiau kaip dvidešimt teisėjų, gali būti skiriami du teismo pirmininko pavaduotojai, apylinkės teisme, kuriame yra daugiau kaip penkiasdešimt teisėjų, – trys teismo pirmininko pavaduotojai, apylinkės teisme, kuriame yra daugiau kaip aštuoniasdešimt teisėjų, – keturi teismo pirmininko pavaduotojai.

2. Apylinkės teismas gali būti sudarytas iš teritorinių padalinių – apylinkės teismo rūmų. Apylinkės teismą sudarančių apylinkės teismo rūmų skaičių nustato įstatymas. Apylinkės teismą sudarančių apylinkės teismo rūmų veiklos teritorijas ir apylinkės teismo rūmus, kuriuose yra teismo buveinė, nustato Teisėjų taryba.

3. Teisėjus apylinkės teismą sudarantiems apylinkės teismo rūmams Teisėjų tarybai pritarus priskiria apylinkės teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Sprendžiant klausimą dėl teisėjo priskyrimo apylinkės teismo rūmams įvertinamas darbo krūvis apylinkės teismo rūmuose, teisėjo specializacija, šeiminė padėtis, atstumas tarp teisėjo gyvenamosios vietos ir apylinkės teismo rūmų, teisėjo nuomonė, taip pat kitos esminės aplinkybės.“

2 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 28 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„28 straipsnis. Apygardos administracinis teismas

1. Apygardos administracinis teismas susideda iš šio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo (pavaduotojų –ų), **apygardos administracinio teismo rūmų vyresniųjų teisėjų** ir kitų teisėjų. Teismo pirmininko pavaduotojas gali būti skiriamas teisme, kuriame yra ne mažiau kaip dešimt teisėjų. Apygardos administraciniame teisme, kuriame yra daugiau kaip dvidešimt teisėjų, gali būti skiriami du pirmininko pavaduotojai.

2. Apygardos administracinis teismas gali būti sudarytas iš teritorinių padalinių – apygardos administracinio teismo rūmų. Apygardos administracinį teismą sudarančių apygardos administracinio teismo rūmų skaičių nustato įstatymas. Apygardos administracinį teismą sudarančių apygardos administracinio teismo rūmų veiklos

teritorijas ir apygardos administracinio teismo rūmus, kuriuose yra teismo buveinė, nustato Teisėjų taryba.

3. Teisėjus apygardos administracinę teisimą sudarantiems apygardos administracinio teismo rūmams Teisėjų tarybai pritarus priskiria apygardos administracinio teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Sprendžiant klausimą dėl teisėjo priskyrimo apygardos administracinio teismo rūmams įvertinamas darbo krūvis apygardos administracinio teismo rūmuose, teisėjo specializacija, šeiminė padėtis, atstumas tarp teisėjo gyvenamosios vietos ir apygardos administracinio teismo rūmų, teisėjo nuomonė, taip pat kitos esminės aplinkybės.“

3 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Bylų nagrinėjimo teismuose pagrindiniai principai

1. Teismai bylas nagrinėja laikydamiesi proceso šalių lygiateisiškumo, teisės į teisinę pagalbą, teisės į tinkamą, operatyvų, ekonomišką procesą, teisės būti išklausytam, rungimosi, nekaltumo prezumpcijos, teismo nešališkumo, teismo proceso viešumo, betarpiškumo ir draudimo piktnaudžiauti procesinėmis teisėmis principų. Kituose įstatymuose gali būti numatyta ir šiame Įstatyme nenurodytų principų.

2. Jeigu teisėjas byloje yra proceso šalis, o ta byla teisinga teismui, kuriame jis arba jo sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat jo sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės) dirba teisėju (išskyrus Aukščiausiąjį Teismą, Apeliacinį teismą ir Vyriausiąjį administracinį teismą), aukštesnės pakopos teismo pirmininkas perduoda šią bylą nagrinėti kitam tos pačios pakopos teismui, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį. Ši taisyklė taikoma ir tuo atveju, kai byloje proceso šalis yra šioje dalyje nurodyti teisėjo giminaičiai.

3. Jeigu teisėjas byloje yra proceso šalis, o ta byla teisinga iš teismo rūmų sudarytam teismui, kuriame jis arba jo sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat jo sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės) dirba teisėju, tokio teismo pirmininkas perduoda šią bylą nagrinėti to teismo kitiems teismo rūmams, kuriems šie asmenys nėra priskirti. Ši taisyklė taikoma ir tuo atveju, kai byloje proceso šalis yra šioje dalyje nurodyti teisėjo giminaičiai.

4. 3. Teisėjas negali atlikti veiksmų, susijusių su išieškojimo nukreipimu į jo ar šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų turtą. Tokiu atveju apylinkės teismo pirmininkas šiuos veiksmus atlikti paveda kitam to paties teismo teisėjui.

5. 4. Teismuose gali būti nustatyta teisėjų specializacija tam tikrų kategorijų byloms nagrinėti. Teisėjų specializacijos nustatymo tvarkos aprašą ir pagrindus tvirtina Teisėjų taryba.

6. Teismo posėdžiai vyksta teismo, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, patalpose, išskyrus žodinio bylos nagrinėjimo atvejus, kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitose patalpose.“

4 straipsnis. 36 straipsnio 11 dalies pakeitimas

Pakeisti 36 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės turi užtikrinti, kad bylos teisėjams būtų paskirstomos ir teisėjų kolegijos būtų sudaromos atsižvelgiant į teisėjų specializaciją, darbo krūvio tolygumą, bylų sudėtingumą, teisėjų kolegijų sudėties rotaciją, tos pačios sudėties teisėjų kolegijos maksimalią veiklos trukmę, įstatymuose numatytus draudimus teisėjui nagrinėti konkrečią bylą, teisėjo ar teisėjų kolegijos sudėties pakeitimą, teisėjų nušalinimo ar nusišalinimo aplinkybes, laikinojo nedarbingumo, atostogų ar komandiruotės atvejus. Jei teismas yra sudarytas iš teismo rūmų, bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklės taip pat turi užtikrinti, kad bylos būtų skiriamos teismo rūmų, kurie nustatomi *mutatis mutandis* taikant įstatymuose įtvirtintas

teritorinio teismo teismingumo taisyklės, teisėjui (teisėjams), išskyrus atvejus kai byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitiems teismo rūmams priskirto teisėjo (teisėjų).“

5 straipsnis. 41 straipsnio papildymas

Papildyti 41 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Nepažeisdamas šiame ir kituose įstatymuose nustatytų reikalavimų, teisėjas turi įgaliojimus nagrinėti visas teisme, kurio teisėju jis paskirtas, nagrinėtinas bylas.“

6 straipsnis. 45 straipsnio 5 dalies pakeitimas

Pakeisti 45 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Teisėją perkelti į kitą tos pačios pakopos ar kitos jurisdikcijos teismą arba žemesnės pakopos teismą, arba į kitus teismą, kurio teisėju jis paskirtas, sudarančius teismo rūmus galima tik teisėjo sutikimu, išskyrus šiame Įstatyme numatytus atvejus, numatytus šio Įstatymo 63 straipsnio 3, 5 ir 6 dalyse.“

7 straipsnis. 62 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 62 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„62 straipsnis. Apribojimais skirti teisėją dirbti į konkretų teismą ar teismo skyrių arba priskirti į teismo rūmams

Teisėjas negali būti skiriamas dirbti teisme, ar teismo skyriuje ar priskiriamas teismo rūmams, kuriuose kuriame atitinkamai teismo pirmininku, pirmininko pavaduotoju, arba skyriaus pirmininku arba teismo rūmų vyresniais teisėju dirba jo sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės).“

8 straipsnis. Trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Trečiojo skirsnio pavadinime po žodžių „teismus“ įrašyti žodžius „ar teismo rūmus“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„TREČIASIS SKIRSNIS TEISĖJŲ PERKĖLIMAS Į KITUS TEISMUS AR TEISMO RŪMUS, PASKYRIMAS KITŲ TEISMŲ TEISĖJAIMS, JŲ KARJERA“

9 straipsnis. Įstatymo papildymas 63¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 63¹ straipsniu:

„63¹ straipsnis. Teisėjo perkėlimas į kitus teismo rūmus

1. Teisėją į kitus teismą, kurio teisėju jis paskirtas, sudarančius teismo rūmus Teisėjų tarybai pritarus perkelia teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Sprendžiant tokio perkėlimo klausimą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nustatytus atvejus, įvertinamas darbo krūvis teismą sudarančiuose teismo rūmuose, teisėjo specializacija, šeiminė padėtis, atstumas tarp teisėjo gyvenamosios vietos ir teismo rūmų, taip pat kitos esminės aplinkybės.

2. Teisėjų tarybai konstatavus esminį darbo krūvio skirtumą teismą sudarančiuose teismo rūmuose ir nė vienam teisėjui nesutinkant būti perkeltam, teisėjas į didžiausią darbo krūvį turinčius teismo rūmus gali būti perkeltas be jo sutikimo. Tokiu atveju perkeliamas mažiausią teisėjo darbo stažą turintis teisėjas iš teismo rūmų, kuriuose nustatytas mažiausias darbo krūvis.

3. Teisėjo sutikimo būti perkaltam į kitus teismą, kurio teisėju jis paskirtas, sudarančius teismo rūmus taip pat nereikia, kai dėl laikino pobūdžio priežasčių (teisėjas serga, yra laisva teisėjo vieta, padidėjęs darbo krūvis teisme ar kitos aplinkybės) Teisėjų taryba konstatuoja poreikį teisėją laikinai perkelti į kitus teismo rūmus, kad būtų užtikrintas tinkamas šių teismo rūmų funkcionavimas. Šioje dalyje nustatyta tvarka

perkelti teisėją galima ne ilgesniam kaip vienų metų laikotarpiui ir ne dažniau kaip kartą per trejus metus.“

10 straipsnis. VIII skyriaus pavadinimo pakeitimas

VIII skyriaus pavadinime po žodžių „skyrių pirmininkai“ įrašyti žodžius „teismo rūmų vyresnieji teisėjai“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„VIII SKYRIUS

TEISMŲ PIRMININKAI, PIRMININKŲ PAVADUOTOJAI, SKYRIŲ PIRMININKAI, TEISMO RŪMŲ VYRESNIEJI TEISĖJAI“

11 straipsnis. 74 straipsnio pavadinimo pakeitimas ir straipsnio papildymas

1. 74 straipsnio pavadinime po žodžių „skyriaus pirmininko“ įrašyti žodžius „teismo rūmų vyresniojo teisėjo“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„74 straipsnis. Apylinkės teismo, apygardos teismo, apygardos administracinio teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, apygardos teismo pirmininko, skyriaus pirmininko, teismo rūmų vyresniojo teisėjo skyrimas“

2. Papildyti 74 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Teismo rūmų vyresnįjį teisėją iš šiems teismo rūmams priskirtų teisėjų jo sutikimu Teisėjų tarybai pritarus penkeriems metams skiria atitinkamo teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Teismo rūmuose, kuriuose yra teismo buveinė ar kuriems yra priskirtas teismo pirmininko pavaduotojas, vyresnysis teisėjas neskiriamas.“

12 straipsnis. 80 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 80 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„80 straipsnis. Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko, teismo rūmų vyresniojo teisėjo statusas

1. Teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, ~~ir~~ skyriaus pirmininkas **ir teismo rūmų vyresnysis teisėjas**, vykdydami teisingumą, turi tokias pačias teises ir pareigas kaip ir kiti teisėjai.

2. Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, ~~ir~~ skyriaus pirmininko **ir teismo rūmų vyresniojo teisėjo** papildomas procesines teises ir pareigas nustato įstatymai.

3. Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, ~~ir~~ skyriaus pirmininko **ir teismo rūmų vyresniojo teisėjo** administracinius įgaliojimus nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

4. Teisėjas ~~tos pačios pakopos teisme~~ **į tas pačias – teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko – pareigas tame pačiame teisme arba į teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigas tuose pačiuose teismo rūmuose** gali būti skiriamas ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Po dviejų iš eilės kadencijų teisėjas ~~į tos pačios pakopos teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko pareigas~~ **tame pačiame teisme arba į teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigas tuose pačiuose teismo rūmuose** gali būti skiriamas, jei po jo antros kadencijos pabaigos yra praėję ne mažiau kaip penkeri metai.“

13 straipsnis. 81 straipsnio pavadinimo ir 1 dalies pakeitimas bei straipsnio papildymas

1. 81 straipsnio pavadinime po žodžių „skyriaus pirmininko“ įrašyti žodžius „teismo rūmų vyresniojo teisėjo“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„81 straipsnis. Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko, teismo rūmų vyresniojo teisėjo atleidimas iš pareigų

2. Pakeisti 81 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, skyriaus pirmininkas, teismo rūmų vyresnysis teisėjas iš pareigų atleidžiamas:

1) pasibaigus paskyrimo į šias pareigas terminui;

2) jeigu jo veiklos vertinimo metu yra nustatyta, kad jis netinkamai atlieka įstatymų nustatytas administravimo funkcijas;

3) kai pagal įstatymą reorganizavus ar likvidavus teismus ar panaikinus teismo rūmus panaikinamos teismo pirmininko, jo pavaduotojo, skyriaus pirmininko ar teismo rūmų vyresniojo teisėjo pareigybės;

4) 3) visais kitais šio Įstatymo 90 straipsnio 1 dalyje numatytais teisėjo atleidimo iš pareigų atvejais.“

2. Papildyti 81 straipsnį nauja 8 dalimi:

„8. Teismo rūmų vyresnįjį teisėją iš pareigų šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju, taip pat Teisėjų tarybai nustačius, kad teismo buveinė yra teismo rūmuose, kurių vyresniuoju teisėju jis yra, ar teismo rūmams, kurių vyresniuoju teisėju jis yra, priskyrus teismo pirmininko pavaduotoją, atleidžia atitinkamo teismo pirmininkas, o šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju – Teisėjų tarybai pritarus atitinkamo teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į teismo teisėjų susirinkimo patarimą. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytu atveju Teismo rūmų vyresnysis teisėjas netenka įgaliojimų nuo atitinkamo įstatymo įsigaliojimo dienos. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju Teismo rūmų vyresnysis teisėjas netenka įgaliojimų nuo Respublikos Prezidento dekreto įsigaliojimo dienos.“

14 straipsnis. 98 straipsnio 4 ir 7 dalių pakeitimas

1. 98 straipsnio 4 dalyje po žodžio „pavaduotojui“ įrašyti žodžius „teismo rūmų vyresniajam teisėjui“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„4. Teisėjams, teismo skyrių pirmininkams, teismo pirmininko pavaduotojui, **teismo rūmų vyresniajam teisėjui** teismo pirmininkas, o teismų pirmininkams Respublikos Prezidentas gali suteikti iki vienerių metų atostogas kvalifikacijai tobulinti. Šiuo atveju teisėjui paliekamos jo eitos pareigos, tačiau jam nustatytas atlyginimas nemokamas; atostogų kvalifikacijai tobulinti laikas įskaitomas į teisėjo darbo stažą. Pasinaudoti atostogomis kvalifikacijai tobulinti teisėjas gali vieną kartą per penkerius metus.“

2. 98 straipsnio 7 dalyje po žodžių „skyriaus pirmininkui“ įrašyti žodžius „teismo rūmų vyresniajam teisėjui“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„7. Teismo pirmininkui, teismo pirmininko pavaduotojui, skyriaus pirmininkui, **teismo rūmų vyresniajam teisėjui** ir kitiems teisėjams atostogas suteikia atitinkamo teismo pirmininkas. Apie teismo pirmininkui suteiktas atostogas informuojamas Respublikos Prezidentas.“

15 straipsnis. 101 straipsnio papildymas ir pakeitimas

1. Papildyti 101 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Kai pagal įstatymą reorganizavus ar likvidavus teismus panaikinamos teismo pirmininko, jo pavaduotojo ar skyriaus pirmininko pareigybės, šias pareigas ėjusiam teisėjui vienus metus, bet ne ilgiau nei iki kadencijos, kuriai jis buvo paskirtas, pabaigos, mokamas atitinkamai teismo pirmininkui, jo pavaduotojui ar skyriaus pirmininkui mokėtinas atlyginimas.“

2. Pakeisti 101 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisėjui, paskirtam žemesnės pakopos teismo teisėju šio Įstatymo 63 straipsnio 3 dalyje numatytu atveju, ~~tris mėnesius~~ **vienus metus, bet ne ilgiau nei iki 65 metų amžiaus,** mokamas ~~ankstesnis~~ atlyginimas kaip **aukštesnės pakopos teismo, kurio teisėju jis buvo anksčiau, teisėjui.**“

3. Pakeisti 101 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teisėjui, perkeltam į kitą teismą šio Įstatymo 63 straipsnio 6 dalyje numatytu atveju arba perkeltam į kitus teismą, kurio teisėju jis paskirtas, **sudarančius teismo rūmus šio Įstatymo 63¹ straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytais atvejais,** Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos su perkėlimu susijusios išlaidos.“

4. Papildyti 101 straipsnį nauja 10 dalimi:

„10. Teisėjo komandiruotės išlaidos, taip pat išlaidos, susijusios su bylų nagrinėjimu kitose nei teismo, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, patalpose šio Įstatymo 34 straipsnio 6 dalyje nustatytu atveju kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka, suderinta su Teisėjų taryba.“

5. Buvusią 101 straipsnio 10 dalį laikyti 11 dalimi.

16 straipsnis. 103 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 103 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„103 straipsnis. Vidinis teismo administravimas

1. Teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, ~~ir~~ skyriaus pirmininkas **ir teismo rūmų vyresnysis teisėjas** yra teismo pareigūnai, kurie šio ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka vadovauja teismo organizaciniam darbui.

2. Teismo pirmininkas **šiuo įstatyme nustatyta tvarka** skiria teisėjus į teismo skyrius **ir teismo rūmus**, nustato teisėjų specializaciją atskirų kategorijų byloms nagrinėti, tvirtina teismo struktūrą.

3. Teismo skyriaus darbui vadovauja ir už tinkamą skyriui priskirtų funkcijų atlikimą atsako skyriaus pirmininkas. **Teismo rūmų vyresnieji teisėjai padeda teismo pirmininkui organizuoti administravimą teismo rūmuose.** Be to, teismo pirmininko pavaduotojas, ~~ir~~ skyriaus pirmininkas **ir teismo rūmų vyresnysis teisėjas** atsako už tą teismo organizacinio darbo sritį, kurią jiems paveda teismo pirmininkas arba nustato šis ir kiti įstatymai.

4. Teismo pirmininkas organizuoja ir prižiūri administravimą teisme, kontroliuoja, kaip laikomasi Teisėjų etikos kodekso reikalavimų. Teismo pirmininkas tiria asmenų skundus dėl teismo pirmininko pavaduotojų, skyrių pirmininkų, **teismo rūmų vyresniųjų teisėjų** ir kitų teisėjų neprocesinių veiksmų, nesusijusių su teisingumo vykdymu, ir suinteresuotiems asmenims praneša tyrimo rezultatus, šalina nustatytus teismo darbo trūkumus, atlieka kitas jam priskirtas teismo administravimo funkcijas.

5. Teismo pirmininkas jam priskirtas administravimo funkcijas atlieka asmeniškai, tačiau prireikus gali pavesti jas atlikti teismo pirmininko pavaduotojui (pavaduotojams), skyrių pirmininkams, **teismo rūmų vyresniesiems teisėjams**, kitiems teisėjams.

6. Teismo pirmininkas, įgyvendindamas jam priskirtas vidinio administravimo funkcijas, gali sudaryti teismo administracinės veiklos ar su teisingumo vykdymu nesusijusios teisėjo veiklos tyrimo komisiją, į kurią gali būti įtraukti kitų teismų teisėjai ar tarnautojai, taip pat kitų institucijų, įstaigų specialistai, mokslininkai, visuomenės atstovai. Šių asmenų dalyvavimas įgyvendinant teismo administravimo funkcijas grindžiamas skaidrumo, savanoriškumo ir nešališkumo principais. Šioje dalyje numatytos komisijos įgaliojimus ir sudarymo tvarką tvirtina Teisėjų taryba.“

17 straipsnis. 105 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Papildyti 105 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Kai nėra teismo rūmų vyresniojo teisėjo, šias pareigas eina didžiausią darbo stažą šiuose teismo rūmuose turintis teisėjas.“

2. Pakeisti 105 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. 7. Kai šiame straipsnyje numatytais atvejais apskaičiuojant didžiausią darbo atitinkamame teisme ar teismo rūmuose turinčio teisėjo stažą nustatoma, kad tokį patį stažą iš tuo metu teisme, ~~ar~~ teismo skyriuje ar teismo rūmuose esančių teisėjų turi keli teisėjai, atitinkamas pareigas eina vyriausias pagal amžių teisėjas.“

3. Pakeisti 105 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. 8. Šio straipsnio nuostatos taikomos ir tais atvejais, kai teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, skyriaus pirmininkas, teismo rūmų vyresnysis teisėjas šio įstatymo

nustatyta tvarka yra atleistas iš pareigų ir nėra paskirtas naujas teismo pirmininkas, pirmininko pavaduotojas, ar skyriaus pirmininkas **ar teismo rūmų vyresnysis teisėjas**. Šiuo atveju teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko, **teismo rūmų vyresniojo teisėjo** pareigas šio straipsnio nustatyta tvarka laikinai eina kitas šio teismo teisėjas, išskyrus atvejus, kai į teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo, skyriaus pirmininko pareigas ne ilgesniam nei vienu metų terminui, netaikant šio Įstatymo 55¹ straipsnyje nustatytos atrankos tvarkos, laikinai paskiriamas kitas to teismo teisėjas. Laikino paskyrimo atveju kandidatūrą laikinai eiti pareigas apylinkės teisme, apygardos teisme, apygardos administraciniame teisme ir Apeliaciniame teisme turi teisę siūlyti aukštesnės pakopos teismo pirmininkas, išklauses atitinkamo teismo teisėjų nuomonę. Laikina skiriant teisėją į pareigas Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme išklausiama atitinkamo teismo teisėjų nuomonė.“

18 straipsnis. 107 straipsnio 2 dalies pakeitimas

107 straipsnio 2 dalyje po žodžio „teisme“ įrašyti žodžius „ar teismo rūmuose“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Jeigu teisme **ar teismo rūmuose** nėra teismo priimamojo, turi būti nustatyta gyventojų priėmimo, jų skundų, prašymų, pareiškimų, nesusijusių su tuo metu nagrinėjamomis konkrečiomis bylomis, priėmimo, asmenų informavimo telefonu tvarka. Skundų ir prašymų nagrinėjimo administracinės procedūros nustato Viešojo administravimo įstatymas ir Vyriausybės nutarimai.“

19 straipsnis. Įstatymo papildymas 114¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 114¹ straipsniu:

„114¹ straipsnis. Teismo teisėjų susirinkimas

1. Teismo teisėjų susirinkime dalyvauja visi atitinkamo teismo teisėjai.

2. Teismo teisėjų susirinkimas pataria teismo pirmininkui su teismo administravimu susijusiais klausimais.

3. Teismo teisėjų susirinkimo šaukimo periodiškumą ir darbo tvarką nustato šio susirinkimo tvirtinamas darbo reglamentas.“

20 straipsnis. Įstatymo 120 straipsnio papildymas 17¹ punktu

Papildyti įstatymo 120 straipsnį 17¹ punktu:

„17¹) tvirtina pavyzdinį teismo teisėjų susirinkimo darbo reglamentą;“

21 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 22 straipsnį, įsigalioja nuo 2015 m. sausio 1 d.

2. Jei pagal įstatymą reorganizavus ar likvidavus teismus panaikinamos iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtų teismo pirmininko, jo pavaduotojo ar skyriaus pirmininko pareigybės, šias pareigas ėjusiam teisėjui iki kadencijos, kuriai jis buvos paskirtas, pabaigos mokamas atitinkamai teismo pirmininkui, jo pavaduotojui ar skyriaus pirmininkui mokėtinas atlyginimas.

3. Šio įstatymo 5 straipsnyje išdėstyta 41 straipsnio 3 dalis taikoma ir iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtiems teisėjams.

22 straipsnis. Pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Teisėjų tarybai

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Teisėjų taryba iki šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO 34, 35, 46, 64, 68, 69, 73, 85 IR 139
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

2013 m.

d. Nr.

Vilnius

(Žin., 1999, Nr. 13-308; 2000, Nr. 85-2566; 2002, Nr. 31-112; 2007, Nr. 72-2830; 2009, Nr. 144-6348; 2010, Nr. 142-7258; 2011, Nr. 85-4131; 2011, Nr. 119-5617; 2012, Nr. 50-2442; 2012, Nr. 153-7825)

1 straipsnis. 34 straipsnio 3 dalies pakeitimas

34 straipsnio 3 dalyje po žodžio „pirmininko“ įrašyti žodžius „ar jo paskirto teisėjo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Prašymą atnaujinti terminą skundai (prašymui) paduoti išnagrinėja teismo pirmininkas, teisėjas ar teismo pirmininko **ar jo paskirto teisėjo** sudaryta teisėjų kolegija rašytinio proceso tvarka per dešimt dienų nuo prašymo teismui su priežastis patvirtinančiais įrodymais pateikimo. Dėl nutarties, kuria atsisakoma atnaujinti praleistą terminą skundai (prašymui) paduoti, pareiškėjas gali duoti atskirąjį skundą. Įsiteisėjus nutarčiai atsisakyti atnaujinti praleistą terminą skundai paduoti, skundas grąžinamas pareiškėjui.“

2 straipsnis. 35 straipsnio papildymas

Papildyti 35 straipsnį 2 dalimi:

„2. Jei byla yra teisinga iš teismo rūmų sudarytam teismui, skundas (prašymas) šiam teismui pateikiamas bet kuriuose šio teismo rūmuose, o su byla susiję procesiniai dokumentai – teismo rūmuose, kuriems priskirtam teisėjui ar teisėjams paskirta nagrinėti byla.“

3 straipsnis. 46 straipsnio 1 ir 3 dalių pakeitimas

1. 46 straipsnio 1 dalyje po žodžio „pirmininko“ įrašyti žodžius „ar jo paskirto teisėjo“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Administraciniuose teismuose bylas, numatytas šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 5 punktuose, taip pat šio įstatymo 97 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais nagrinėja vienas teisėjas, kitas bylas – trijų teisėjų kolegija. Tam tikrais atvejais teismo pirmininko **ar jo paskirto teisėjo** nutartimi gali būti sudaroma teisėjų kolegija nagrinėti ir toms byloms, kurioms numatytas vienas asmuo nagrinėjimas.“

2. Pakeisti 46 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teisėjų kolegijos sudėtį sudaro, jos pirmininką ir teisėją pranešėją skiria **atitinkamo administracinio teismo pirmininkas ar jo paskirtas teisėjas, ar Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas.**“

4 straipsnis. 64 straipsnio 1 ir 2 dalies pakeitimas

1. Pakeisti 64 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prireikus surinkti įrodymus ~~kitame mieste arba rajone, nagrinėjantis bylą teismas paveda kito teismo veiklos teritorijoje arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – to teismo kitų teismo rūmų veiklos teritorijoje~~, nagrinėjantis bylą teismas ~~paveda~~ atitinkamam teismui **ar teismo rūmams** gali pavesti atlikti tam tikrus procesinius veiksmus. Jeigu įrodymai

yra užsienio valstybėje, bylą nagrinėjantis teismas pavedimą užsienio valstybės teismui siunčia per Teisingumo ministeriją Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nustatyta tvarka.“

2. 64 straipsnio 2 dalyje vietoj žodžio „kuriam“ įrašyti žodžius „ar teismo rūmams, kuriems“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Nutartyje dėl teismo pavedimo trumpai išdėstoma nagrinėjamos bylos esmė, nurodomos aplinkybės, kurias reikia išaiškinti, įrodymai, kuriuos turi surinkti vykdomasis pavedimą teismas. Ši nutartis yra privaloma teismui **ar teismo rūmams, kuriems** kuriam ji adresuojama, ir turi būti įvykdyta ne vėliau kaip per dešimt dienų.“

5 straipsnis. 68 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 68 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Laikydamas, kad nėra kliūčių bylai nagrinėti, teisėjas siūlo teismo pirmininkui **ar jo paskirtam teisėjui** skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje. Pirmininko **ar jo paskirto teisėjo** priimtoje nutartyje nurodoma:

1) kolegijos sudėtis, jos pirmininkas;
2) posėdžio laikas ir vieta;
3) pavedimas išsiųsti šaukimus dalyvaujantiems byloje asmenims arba kitaip pranešti apie posėdį;

4) pavedimas išsiųsti paštu ar elektroninių ryšių priemonėmis atsakovams ar tretiesiems suinteresuotiems asmenims skundo (prašymo) nuorašus (skaitmenines kopijas) ir kitus dokumentus, jeigu jie nebuvo išsiųsti ruošiantis bylą nagrinėti;

5) kiti pavedimai, būtini bylai išnagrinėti laiku.“

2. Papildyti 68 straipsnį 6 dalimi:

„6. Teismo posėdžiai vyksta teismo, kurio teisėjas nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas **ar teisėjai, patalpose.**“

3. Papildyti 68 straipsnį 7 dalimi:

„7. Žodinis bylos nagrinėjimas gali vykti ir ne šio straipsnio 6 dalyje nurodytose patalpose, jeigu kitoje vietoje byla bus operatyviau ir ekonomiškiau išnagrinėta.“

6 straipsnis. 69 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„69 straipsnis. Bylų sujungimas ir išskyrimas

1. Bylą posėdžiui rengiantis teisėjas arba ją nagrinėjantis teismas, nustatęs, kad ~~tame~~ ~~pačiame~~ teisme (teismuose) yra du ar daugiau skundų (prašymų) patikrinti to paties administracinio norminio akto teisėtumą arba skundas (prašymas) paduotas skirtingų pareiškėjų, tačiau dėl to paties atsakovo to paties akto ar veiksmo (neveikimo), iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos nutartimi gali juos sujungti į vieną bylą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytos bylos yra nagrinėjamos skirtinguose to paties teismo rūmuose, nutartį dėl šių bylų sujungimo priima teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas, kuris taip pat išsprendžia klausimą dėl sujungtos bylos perdavimo nagrinėti konkrečioms teismo rūmams. Klausimą dėl skirtinguose teismuose nagrinjamų administracinių bylų sujungimo bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos) prašymu sprendžia Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas.

3. 2. Kai byloje yra daugiau kaip vienas reikalavimas, prireikus teismas kai kuriuos iš jų gali išskirti į atskirą bylą (bylas).“

7 straipsnis. 73 straipsnio 5 dalies pakeitimas

Pakeisti 73 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Apie tos dienos teismo posėdžius skelbiama teismo, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems priskirti teisėjai ar teisėjas nagrinėja bylą, skelbimų lentoje.“

8 straipsnis. 85 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 85 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teismo sprendimas surašomas ir viešai paskelbiamas paprastai tą pačią dieną po individualios bylos išnagrinėjimo. Teismo sprendimas paskelbiamas perskaitant jo įžanginę ir rezoliucinę dalis ir trumpai žodžiu išdėstant sprendimo motyvų esmę. **Visi esantys posėdžių salėje asmenys skelbiamą teismo sprendimą išklauso stovėdami. Išimtiniais atvejais teismas gali leisti skelbiamą teismo sprendimą išklausyti sėdint.**“

2. Pakeisti 85 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Teismas, išnagrinėjęs bylą, gali atidėti teismo sprendimo priėmimą ir paskelbimą ne ilgiau kaip dvidešimčiai dienų. Dėl svarbių priežasčių administracinę bylą nagrinėjančio teisėjo ar administracinę bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos nario (narių) motyvuotu prašymu teismo pirmininkas **ar jo paskirtas teisėjas** motyvuota nutartimi gali pratęsti šį terminą ne ilgiau kaip dvidešimčiai dienų. Kada bus skelbiamas teismo sprendimas, pranešama bylos šalims. Kol rengiamas teismo sprendimas, kolegijos teisėjai gali nagrinėti kitas bylas. Teismo sprendimą, kurio priėmimas ir paskelbimas buvo atidėtas, gali paskelbti vienas iš bylą nagrinėjusių teisėjų, kitiems kolegijos teisėjams nedalyvaujant. ~~Visi esantys posėdžių salėje asmenys skelbiamą teismo sprendimą išklauso stovėdami. Išimtiniais atvejais teismas gali leisti skelbiamą teismo sprendimą išklausyti sėdint.~~“

3. Papildyti 85 straipsnį nauja 6 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„6. Kai sprendimo priėmimas ir paskelbimas yra atidėtas šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka ir teismo vertinimu priimto sprendimo paskelbimas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusio teisėjo (teisėjų kolegijos narių) pasirašyto sprendimo pateikimas teismo, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems priskirti teisėjai ar teisėjas nagrinėja bylą, raštinei teismo posėdyje dalyvavusioms bylos šalims nurodytą dieną. Toks teismo sprendimas per tris darbo dienas išsiunčiamas proceso šalims ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims paštu arba šio įstatymo 75 straipsnio 7 dalyje numatytais atvejais – elektroninių ryšių priemonėmis.“

4. 85 straipsnio 6 dalį laikyti 7 dalimi.

9 straipsnis. 139 straipsnio 2 dalies pakeitimas ir papildymas 6 dalimi

1. Pakeisti 139 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

139 straipsnio 2 dalyje po žodžio „teismas“ įrašyti žodžius „išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Priėmęs sprendimą ar nutartį, teismas, **išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus**, grįžta į teismo posėdžių salę ir kolegijos pirmininkas arba teisėjas pranešėjas perskaito sprendimo ar nutarties įžanginę ir rezoliucinę dalis ir trumpai žodžiu išdėsto sprendimo ar nutarties motyvus.“

2. Papildyti 139 straipsnį nauja 6 dalimi ir ją išdėstyti taip:

„6. Kai sprendimo ar nutarties priėmimas ir paskelbimas yra atidėtas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir teismo vertinimu priimto sprendimo ar nutarties paskelbimas šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo ar nutarties paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusių teisėjų kolegijos narių pasirašyto sprendimo ar nutarties pateikimas teismo raštinei teismo posėdyje dalyvavusioms bylos šalims nurodytą dieną. Toks teismo sprendimas ar nutartis per tris darbo dienas išsiunčiamas proceso šalims ir tretiesiems suinteresuotiems asmenims paštu arba šio įstatymo 75 straipsnio 7 dalyje numatytais atvejais – elektroninių ryšių priemonėmis.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas
Šis Įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 34, 62, 111, 130, 154, 220¹, 220², 258, 268, 269, 325 IR
590 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMAS

2013 m.

d. Nr.

Vilnius

(Žin., 2002, Nr. 36-1340; 2004, Nr. 72-249; 2006, Nr. 102-3957; 2008, Nr. 137-5367; 2011, Nr. 85-4126)

1 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. 34 straipsnio 5 dalyje po žodžio „tvarka“ įrašyti žodžius „išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atvejį“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„5. Kai dalyvaujantis byloje asmuo yra teisėjas, teismo valstybės tarnautojas ar teismo darbuotojas ir byla teisminga teismui, kuriame jis dirba, arba kai teisme (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, Lietuvos apeliacinį teismą), kuriam teisminga byla, teisėju, teismo valstybės tarnautoju ar teismo darbuotoju dirba dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), arba kai prieš paskiriant teisėjui nagrinėti bylą paaiškėja, kad tame teisme nėra teisėjų, turinčių teisę ją nagrinėti, byla perduodama nagrinėti kitam teismui šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, išskyrus šio straipsnio 6 dalyje nurodytą atvejį.“

2. Papildyti 34 straipsnį nauja 6 dalimi:

„6. Kai dalyvaujantis byloje asmuo yra teisėjas, teismo valstybės tarnautojas ar teismo darbuotojas ir byla teisminga iš teismo rūmų sudarytam teismui, kuriame jis dirba, arba kai iš teismo rūmų sudarytame teisme, kuriam teisminga byla, teisėju, teismo valstybės tarnautoju ar teismo darbuotoju dirba dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinis (sugyventinis), vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), taip pat dalyvaujančio byloje asmens sutuoktinio vaikai (įvaikiai), tėvai (itėviai), broliai, seserys (įbroliai, įseserės), tokio teismo pirmininkas ar jo pavaduotojas perduoda šią bylą nagrinėti to teismo kitiems teismo rūmams, kuriems šie asmenys nėra priskirti.“

2 straipsnis. 62 straipsnio 5 dalies pakeitimas

Pakeisti 62 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kolegiją sudaro ir jos pirmininką skiria atitinkamo teismo pirmininkas, jo pavaduotojas ar jo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas. Jeigu, paskelbus teismo posėdžio pertrauką ar atidėjus kolegialiai nagrinėjamos bylos nagrinėjimą, susergera ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti bent vienas kolegijos teisėjas, kiti kolegijos teisėjai nutartimi pratęsia teismo posėdžio pertraukos ar bylos nagrinėjimo atidėjimo terminą tol, kol išnyks priežastys, trukdžiusios nagrinėti bylą. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, teismo pirmininkas, jo pavaduotojas ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties bylą nagrinėjančią kolegiją ir nustato bylos nagrinėjimo datą. Kai šioje dalyje numatytos aplinkybės ir priežastys atsiranda teisėjui vienasmeniškai nagrinėjant bylą, šioje dalyje nurodyti teismo pareigūnai sprendžia visus joje numatytus klausimus.“

3 straipsnis. 111 straipsnio 1 dalies pakeitimas

Pakeisti 111 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Procesiniai dokumentai teismui pateikiami raštu teismui, kuriam teisminga byla. Jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, procesiniai dokumentai pateikiami teismo

rūmuose, kuriems priskirtas teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, išskyrus procesinius dokumentus, kuriais inicijuojamas procesas. Iš teismo rūmų sudarytam teismui procesiniai dokumentai, kuriais inicijuojamas procesas, pateikiami bet kuriuose to teismo rūmuose.“

4 straipsnis. 130 straipsnio 2 dalies 1 punkto pakeitimas

Pakeisti 130 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) teismas ir, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, teismo rūmai, kuriems priskirtas teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą;“.

5 straipsnis. 154 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 154 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„154 straipsnis. Teismo posėdžių skyrimas ir vieta

„1. Teismo posėdžių vietą, datą ir laiką skiria teismas. Apie tą dieną vykstančius teismo posėdžius skelbiama teismo, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, skelbimų lentoje.

2. Teismo posėdžiai vyksta teismo, kurio teisėjas nagrinėja bylą, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems yra priskirtas bylą nagrinėjantis teisėjas ar teisėjai, nagrinėjančio bylą, patalpose.

3. Žodinis bylos nagrinėjimas gali vykti ir ne šio straipsnio 2 dalyje nurodytose teismo, nagrinėjančio bylą, patalpose, jeigu kitoje vietoje byla būtų bus operatyviau ir ekonomiškiau išnagrinėta lengviau išnagrinėti arba bus sutaupyta bylinėjimosi išlaidų palyginti su bylos nagrinėjimu teismo patalpose.“

6 straipsnis. 220¹ straipsnio pakeitimas

Pakeisti 220¹ straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„220¹ straipsnis. Teismo pavedimai

Prireikus surinkti įrodymus kitame mieste arba rajone, nagrinėjantis bylą teismas paveda kito teismo veiklos teritorijoje, arba, jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – to teismo kitų teismo rūmų veiklos teritorijoje, nagrinėjantis bylą teismas paveda atitinkamam teismui ar teismo rūmams gali pavesti atlikti tam tikrus procesinius veiksmus (šalių, trečiųjų asmenų ir liudytojų apklausą, vietos apžiūrą ir kitus).“

7 straipsnis. 220² straipsnio 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 220² straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nutartyje dėl teismo pavedimo turi būti trumpai išdėstyta nagrinėjamos bylos esmė, nurodytos aplinkybės, kurias reikia nustatyti, įrodymai, kuriuos turi surinkti pavedimą vykdančias teismas. Be to, nutartyje dėl teismo pavedimo gali būti išdėstyti klausimai, kurie turi būti pateikti liudytojui. Ši nutartis yra privaloma teismui ar teismo rūmams, kuriems kuriam ji adresuojama, ir turi būti įvykdyta ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo pavedimo gavimo.“

8 straipsnis. 258 straipsnio 2 dalies pakeitimas

258 straipsnio 2 dalyje po žodžio „paskelbia“ įrašyti žodžius „išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Priėmęs sprendimą ar nutartį, teismas grįžta į teismo posėdžių salę ir sprendimą ar nutartį paskelbia, išskyrus šio Kodekso numatytus atvejus.“

9 straipsnis. 268 straipsnio papildymas

Papildyti 268 straipsnį 11 dalimi:

„11. Kai sprendimo ar nutarties priėmimas ir paskelbimas yra atidėtas šio Kodekso 269 straipsnyje nustatyta tvarka ir teismo vertinimu priimto sprendimo paskelbimas šio straipsnio 6, 7 ir 8 dalyse nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo

paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusio teisėjo (teisėjų kolegijos narių) pasirašyto sprendimo pateikimas teismo, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų, kuriems priskirti teisėjai ar teisėjas nagrinėja bylą, raštinei dalyvaujantiems byloje asmenims, kurie dalyvavo posėdyje, nurodytą dieną. Tokio teismo sprendimo patvirtintos kopijos per tris darbo dienas išsiunčiamos proceso šalims ir tretiesiems asmenims.“

10 straipsnis. 269 straipsnio 4 dalies pakeitimas

Pakeisti 269 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Kai suserga ar dėl kitų objektyvių priežasčių procese negali dalyvauti bylą nagrinėjantis teisėjas, kiti teisėjų kolegijos teisėjai, o kai bylą nagrinėja vienas teisėjas, – teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas** ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas gali motyvuota nutartimi nustatyti kitą, negu buvo nurodyta šio straipsnio 3 dalyje numatytoje nutartyje, sprendimo priėmimo ir paskelbimo datą. Apie nustatytą naują datą pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims. Jeigu šios priežastys neišnyksta per protingą laiką, teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas** ar Civilinių bylų skyriaus pirmininkas paskiria naujos sudėties bylą nagrinėjančią teisėją ir nustato bylos nagrinėjimo datą.“

11 straipsnis. 325 straipsnio pakeitimas ir papildymas

1. Pakeisti 325 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Apie apeliacinės instancijos teismo sprendimą ar nutartį, priimtus rašytinio proceso tvarka, taip pat apie apeliacinės instancijos teismo sprendimą ar nutartį, priimtus žodinio proceso tvarka, kai dalyvaujantys byloje asmenys nedalyvavo paskelbiant teismo sprendimą ar nutartį **arba kai jie buvo paskelbti šio straipsnio 6 dalyje nurodytu būdu**, pranešama dalyvaujantiems byloje asmenims.“

2. Papildyti 325 straipsnį nauja 6 dalimi:

„6. Kai sprendimas ar nutartis nėra priimami ir paskelbiami tuoj pat po bylos išnagrinėjimo ir teismo vertinimu priimto sprendimo ar nutarties paskelbimas šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka yra netikslingas, sprendimo ar nutarties paskelbimui yra prilyginamas bylą išnagrinėjusių teisėjų kolegijos narių pasirašyto sprendimo ar nutarties pateikimas teismo raštinei dalyvaujantiems byloje asmenims, kurie dalyvavo posėdyje, nurodytą dieną.“

3. 325 straipsnio 6 dalį laikyti 7 dalimi.

12 straipsnis. 590 straipsnio 5 dalies pakeitimas

590 straipsnio 5 dalyje po žodžių „apygardos teismo“ įrašyti žodžius „kurio veiklos teritorijoje yra įkurta antstolio kontoros buveinė“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„5. Apygardos teismo, **kurio veiklos teritorijoje yra įkurta antstolio kontoros buveinė**, pirmininkas išieškotojo prašymu gali bet kurį sprendimą pavesti vykdyti kuriam nors kitam apygardos teritorijoje veiklą vykdančiam antstoliui. Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas išieškotojo prašymu gali bet kurį sprendimą pavesti vykdyti kuriam nors kitam kitos apygardos teritorijoje veiklą vykdančiam antstoliui.“

13 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 40, 59, 60, 123, 124 IR 240 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR KODEKSO PAPILDYMO 242¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2013 m. d. Nr.
Vilnius

(Žin., 2002, Nr. 37-1341; 2004, Nr. 115-4276; 2007, Nr. 81-3312;
2011, Nr. 81-3965, Nr. 85-4127

1 straipsnis. 40 straipsnio papildymas

Papildyti 40 straipsnį 3 dalimi:

„3. Teismai gali būti sudaryti iš teritorinių padalinių – teismo rūmų. Iš teismo rūmų sudarytam teismui pagal šį Kodeksą pateiktini procesiniai dokumentai gali būti pateikiami bet kuriuose to teismo rūmuose, išskyrus šiame Kodekse numatytus atvejus.“

2 straipsnis. 59 straipsnio 4 dalies pakeitimas

Pakeisti 59 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teisėjo nusišalinimą turi patvirtinti teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas**, ~~ar~~ to teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas **ar jų paskirtas teisėjas**. Jeigu teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas**, ~~ar~~ Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas **ar jų paskirtas teisėjas** teisėjo nusišalinimo nepatvirtina, nepagrįstą nusišalinimą pareiškęs teisėjas privalo nagrinėti bylą iš esmės.“

3 straipsnis. 60 straipsnio 5 dalies pakeitimas

60 straipsnio 5 dalyje po žodžio „pirmininkas“ įrašyti žodžius „jo pavaduotojas ar jų paskirtas teisėjas“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„5. Dėl ikiteisminio tyrimo teisėjo nušalinimo nusprendžia apylinkės teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas ar jų paskirtas teisėjas** šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.“

4 straipsnis. 123 straipsnio 2, 3 ir 4 dalių pakeitimas

1. 123 straipsnio 2 dalyje po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Prokuroras, manydamas, kad įtariamajam, kuris nėra sulaikytas, būtina skirti suėmimą, kreipiasi su pareiškimu į tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėją. Prokuroro pareiškime turi būti nurodyti šio Kodekso 125 straipsnio 2 dalyje nustatyti duomenys. Teisėjas, nusprendęs patenkinti prokuroro pareiškimą, priima nutartį skirti suėmimą, nusprendęs atsisakyti pareiškimą patenkinti, – nutartį atsisakyti skirti suėmimą.“

2. 123 straipsnio 3 dalyje po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Remiantis šio straipsnio 2 dalyje nurodyta nutartimi suimtą asmenį ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo momento prokuroras pristato ikiteisminio tyrimo teisėjui, o jeigu tokių galimybių nėra, – kitam tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suimto asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklauses suimtą asmenį, teisėjas priima vieną iš šių sprendimų:

nutartį skirti suėmimą palikti galioti (šiuo atveju teisėjas nustato konkretų suėmimo terminą) arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.“

3. 123 straipsnio 4 dalyje po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„4. Šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka sulaikytą asmenį, kuriam reikia skirti suėmimą, prokuroras ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo sulaikymo momento kartu su pareiškimu dėl suėmimo pristato tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklausęs sulaikytą asmenį, teisėjas patenkina prokuroro pareiškimą ir priima nutartį skirti suėmimą, kurioje nustatomas konkretus suėmimo terminas, arba atsisako patenkinti pareiškimą ir priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą.“

5 straipsnis. 124 straipsnio pavadinimo ir 1 dalies pakeitimas

1. 124 straipsnio pavadinime po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „ar kitų teismo rūmų“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„124 straipsnis. Suimto asmens pristatymas kitos apylinkės teismo **ar kitų teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui“

2. Pakeisti 124 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Suimtas asmuo, kurio per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo neįmanoma pristatyti suėmimą paskyrusiam ikiteisminio tyrimo teisėjui arba kitam tos pačios apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui, pristatomas **atitinkamai** kitos apylinkės teismo arba **to teismo kitų teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui. Apklausęs suimtą asmenį, teisėjas palieka nutartį skirti suėmimą galioti ir nustato konkretų suėmimo terminą arba priima nutartį pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.“

6 straipsnis. 240 straipsnio 3 dalies pakeitimas

240 straipsnio 3 dalyje po žodžių „teismo pirmininkas“ įrašyti žodžius „jo pavaduotojas“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas** arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos didelę apimtį ir sudėtingumą, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus gali pratęsti, tačiau ne daugiau kaip trisdešimt dienų.“

7 straipsnis. Kodekso papildymas 242¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 242¹ straipsniu:

„**242¹ straipsnis. Procesinių dokumentų pateikimas bylą nagrinėjančiam teismui**
Bylos nagrinėjimo teisme metu su byla susiję procesiniai dokumentai pateikiami teisme, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

iš šių sprendimų: nutartį skirti suėmimą palikti galioti (šiuo atveju teisėjas nustato konkretų suėmimo terminą) arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.“

3. 123 straipsnio 4 dalyje po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„4. Šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka sulaikytą asmenį, kuriam reikia skirti suėmimą, prokuroras ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo sulaikymo momento kartu su pareiškimu dėl suėmimo pristato tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų**, ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatytą asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje gali dalyvauti gynėjas ir prokuroras. Apklausęs sulaikytą asmenį, teisėjas patenkina prokuroro pareiškimą ir priima nutartį skirti suėmimą, kurioje nustatomas konkretus suėmimo terminas, arba atsisako patenkinti pareiškimą ir priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą.“

5 straipsnis. 124 straipsnio pavadinimo ir 1 dalies pakeitimas

1. 124 straipsnio pavadinime po žodžio „teismo“ įrašyti žodžius „ar kitų teismo rūmų“ ir šį pavadinimą išdėstyti taip:

„124 straipsnis. Suimto asmens pristatymas kitos apylinkės teismo **ar kitų teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui“

2. Pakeisti 124 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Suimtas asmuo, kurio per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo neįmanoma pristatyti suėmimą paskyrusiam ikiteisminio tyrimo teisėjui arba kitam tos pačios apylinkės teismo, **o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmų**, ikiteisminio tyrimo teisėjui, pristatomas **atitinkamai** kitos apylinkės teismo arba **to teismo kitų teismo rūmų** ikiteisminio tyrimo teisėjui. Apklausęs suimtą asmenį, teisėjas palieka nutartį skirti suėmimą galioti ir nustato konkretų suėmimo terminą arba priima nutartį pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.“

6 straipsnis. 240 straipsnio 3 dalies pakeitimas

240 straipsnio 3 dalyje po žodžių „teismo pirmininkas“ įrašyti žodžius „jo pavaduotojas“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„3. Teismo pirmininkas, **jo pavaduotojas** arba Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos didelę apimtį ir sudėtingumą, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus gali pratęsti, tačiau ne daugiau kaip trisdešimt dienų.“

7 straipsnis. Kodekso papildymas 242¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 242¹ straipsniu:

„242¹ straipsnis. Procesinių dokumentų pateikimas bylą nagrinėjančiam teismui
Bylos nagrinėjimo teisme metu su byla susiję procesiniai dokumentai pateikiami teisme, kurio teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą, o jei teismas sudarytas iš teismo rūmų, – teismo rūmuose, kuriems priskirti teisėjas ar teisėjai nagrinėja bylą.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis Įstatymas įsigalioja 2015 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS